

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények ezimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. | Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. | 1 óra 1 frt 50 kr. v. 5 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADO-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög czentimetryi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitottéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Lőnhárt Ferencz.

1819. okt. 3. — 1897. jun. 28.

A magyar közélet előkelőségeinek
sorai feltűnően ritkulni kezdenek.

Alig néhány napi időközben épen
a szűkebb értelemben vett erdélyi ré-
szek közéletének több kiválóságát vesz-
tették el.

Alig kezdetünk meggyászolni az
egyiket, újabb csapás sújtott le.

Alig zárultak be a síroka Bras-
sai Sámuel és a gróf Bethlen Gá-
bor tetemei felett, gyászshír érkezett az
erdélyi r. kath. püspöki rezidenciából.

Ez a hír arról beszél, hogy az
erdélyi r. kath. egyházmegye elvesz-
tette a főpásztort.

Lőnhárt Ferencz, a kegyes életű
és áldozatkész püspök hétfőn délben
megszűnt élni.

Tudtuk, hogy betegeskedik. Régóta
tart már az általános testi gyöngöség
az agg egyház fejedelemnél, de hogy
immár oly kevés élni való ideje van,
alig sejthettük.

Ép ezért, ha nem egészen várat-
lanul is, de kétségkívül mélyen leve-
rőleg hat az egyházfő halálhíre mind-
azokra, a kik ismerték a szelid lelkü-
letű, humanus érzelmű és áldozatkész
főpapot.

Csak néhány hónappal ezelőtt lát-
tuk őt utolszor Kolozsvárt, a hová
mindig szívesen jött és a hol mindig
otthon érezte magát, s a hol még a
többi hitfelekezet tagjai is őszinte tisz-
teletben és becsülésben részesítették.

Lőnhárt Ferenczet méltán gyá-
szolja az erdélyi egyházmegye lakos-
sága. Jóságos, szelid lelkületű egyház-
nagy volt ő, a ki békészeretete és a
híthez való ragaszkodásával mindany-
nyinak szívében előkelő helyet nyert
meg magának.

A kolozsvári r. katolikusoknak
kétszerez a veszteségük, mert nem
csak a püspöküket veszítették el, ha-
nem a kolozsvári egyházközség egykori
fejét, a ki tizenhárom éven keresztül
plébánosa volt a kolozsvári r. kath.
egyházközségnek és őszinte részvételt
vette körül.

Lőnhárt Ferencz sok alkalommal
hangoztatta, mennyire boldog volt a
kolozsváriak körében és mily erős kö-
télők fűzte őt püspöki működése alatt
is Kolozsvárhoz. Most már az a köte-
lők megszakták. A kath. klerus gyásza
egyetemes.

Lőnhárt Ferenczet nem csak
Erdélyben, hanem országwide becsül-
ték, a hová csak az ő jó szívének és
kiváló egyéniségének híre eljutott.

Lőnhárt Ferencz egész életét az
egyháznak és a gondjaira bízott hí-
vők lelki életének és erkölcsi gazdag-
ságának kifejllesztése körül teljesített
buzgó és áldásos munkában töltötte
el. A politika — igen helyesen — ki
volt zárva az ő munkaprogrammja és
törekvései köréből.

Valahányszor bármely oldalról a
politikát akarták az egyházi életbe be-
vinni, Lőnhárt volt az első, a ki
a legnagyobb eréllyel küzdött e kísér-
let ellen. Általában szigorúan örködött
afélett, hogy az egyházmegye papsága
lehetőleg távolartsa magát a politikai
mozgalmtól és törekedjék egész lel-
kesedésével a hívők lelki boldogságának
megszerzésére.

Lőnhárt egyike volt a leghazafia-
sabb érzületű főpapoknak. Mindig az
első között találjuk ott, a hol vala-
mely nemzeti, kulturális, vagy más ha-
zafias ügy gyámolításáról van szó. E
tekintetben az Emke emlékkönyvei sok-
kat beszélhetnek Lőnhárt hazafias ér-
zete és a nemzeti ügy iránt való
lelkes érdeklődéséről.

Most midőn a ravatalon fekszik
a kiváló egyháznagy, érezheti igazán

az erdélyi egyházmegye lakossága: mit
vesztett Lőnhártban, ebben a csendben
munkáló, de törhetlen buzgalmu fő-
pásztorban.

A mint életében legszívesebben a
jót cselekedte és az igazságot szolgálta
azonképen most, a mikor a gondvise-
lés kegyelme elszólitotta erről a föld-
ről, azzal a nyugodt öntudattal hagy-
hatta el működése terét, hogy mindig
a jót akarta, az igazságért és híveinek
lelki boldogságáért munkált és hiven
és becsületesen pásztorkodott ama nyáj
felett, mely az ő őrzetere lett bizva.

Emléket bizonyára sokáig áldani
fogják igen sokan ebben az országban.
Nyugodjék békével!

Lőnhárt Ferencz.

(K) Az erdélyi r. k. egyháznak súlyos
gyásza van. Elvesztette főpásztorát, Lőnhárt
Ferencz erdélyi r. k. püspököt.

Lőnhárt Ferencz halála nem volt egé-
szén váratlan. A főpásztor már évek óta el
volt erőtlenedve.

Az aggkor és betegségek annyira meg-
viselték, hogy jó idő óta jártányi ereje is
alig volt. Mind a mellett apostoli buzga-
lommal igyekezett feladatának megfelelni s
önfeláldozó kitartással teljesítette főpásztori
szolgálatát.

A m. évben, a Kolozsvárt végzett ne-
héz bérmlási szertartás annyira kifárasztotta,
hogy a funkció folyama alatt több ízben
elájult.

Megcsappant testi ereje daczára a lélek
erő nem engedte nyugodni a püspököt. A
legterhebb teendőket is személyesen végezte.
Még a mult őszén is megjelent a kolozsvári
egyházgyűlésen. A főtéri templomban isten-
tiszteltetett tartott a gyűlés előtt, istentiszte-
let után pedig elnökölta a gyűlésen s részt vett
a gyűlést követett banketten.

Helyettesét, Majláth Gusztáv gróf püs-
pök helyettesét is csak közelebből nevezte ki
ő Felsége. Ez év május elején történt ünne-
pélyes felszentelése és teendőibe való beiktat-
ása. Addig Lőnhárt püspök végzett minden
munkát. Erőtlensége daczára figyelme min-
genre kiterjed s az ügymenet minden ágá-
ban az intézkedések fogantatásához egy-
szerű és gyakorlati utmutatásokat adott.

Betegsége, mely sirba vitte a főpásztort,
nem volt hosszú.

E hó 23-án kezdett a szokottnál vala-
mivel nagyobb mértékben gyöngéledni, mely
miatt ágyba feküdt. Már 24-én valamivel
jobban érezte magát.

Azonban a hűlés, mely ágyba döntötte,
titdejére szállt és betegsége miatt kezdett
végzetes jellegűt öltetni.

Ötöd napra, jun. 28-án délelőtt cse-
desen elszenderült az erdélyi katolikus egy-
ház főpásztora, mely gyászba hozva az egész
egyházat.

A püspök szomorú halálát a táviró az
erdélyi részek minden pontjára elvitte.

Kolozsvárt a főtéri plébánián, a tem-
plomokon, az igazgató tanács irodáján, a
tanintézeteken és a jótékony célu kath. in-
tézmények épületein kitűzték a gyászlobogót.

Tegnap délben pedig a főtéri templom
összes harangját meghúzták a gyász jeléül.

Az erdélyi r. kath. status világi elnö-
két, Jósika Samu bárót táviratilag értesítet-
ték a főpásztor haláláról.

Ma d. u. 4 óraker tart az igazgató ta-
nács gyűlést, melyből kifolyólag kosszorut he-
lyeznek a ravatalra, a püspök elhunytát a
hívekkel szomorú jelentés útján közlik és te-
metésén testületileg fognak részt venni.

Temetés különben július 2-án pénte-
ken d. e. lesz.

Az elhunyt püspök életrajzát a követ-
kezőkben közöljük:

Lőnhárt Ferencz püspök született Nagy-
Ágon 1819. okt. 3-án. Atyja bányászati hi-
vatalnok volt, Lőnhárt Ferencz atyját 6 éves
korában elvesztette. Első vallásos nevelését
édes anyjától Otsinás Klárától nyerte, Kiké-
peztetését pedig Kovács Antal, akkori nagy-
ági plébános mozdította elő a jószerű fiúnak.

Ezen buzgó lelkipásztor volt az, ki az
árvaságra jutott Ferencz ügyét felkarolta és
tanulmányainak folytatását lehetővé tette.

Tanulói és papnövendéki pályáján bi-

zonyára nagy segítségére voltak édes bátyja,
Ignác, későbbi bányafőnök, és derék neje,
Pittner Anna. E derék pár, szülői Lőnhárt
Nándor, püspöki pénztárnoknak és Lőnhárt
Máriának, ki a beteges főpásztort annyi év
óta oly bámulatos odandással ápolták, híres
volt jószívűségéről és példás szorgalmáról. Da-
czára annak, hogy Isten szép számu gyer-
mekseréggel áldá meg őket, a főpásztort
tanulói pályáján tőlük kitelhetőleg segítézték
s eszméidőközön szeretettel fogadták hajlékukba
és ápolták őt.

Mint ösztöndíjas tanuló a kolozsvári r.
k. gymnasiumban tanult. Mindenik osztályban
a vizsgákat kitűntetéssel tette le.

A bölcsészeti tanfolyamot Károly-Fe-
hérvárt végezte s előtte szívének legszentebb
óhaját, melyet zsege kora óta folyton táp-
lált, Kovács Miklós püspök által az erdélyi
egyházmegyei papnövendékek közé felvételtett.

Bizonyára kitűnő tehetségének és vas-
szorgalmának köszönhető, hogy a theologiai
tanulmányok elvégzése céljából a bécsi Páz-
mánumba küldetett.

Tanárjai közül kitűnt dr. Schwetz János,
későbbi bécsi nagyprépost, a híres dog-
matikus, kinek dogmatikája és compendiuma
mai nap is egyike a leghíresebbeknek az e
nemű munkák között.

Bécsi tartózkodásának egész folyama
alatt a legszilárdabb egészségnak örvendett.
Kitűnt vig kedélye által. Soha csüggedést nem
ismert. Tanulótársai iránt szívélyes, barátság-
os bánásmódot tanusított s mindnyájuknak
kedvence volt.

1844. júl. 28-án szentelték fel papnak.
Az első szent áldozatot Nagy-Ágon mu-
tatta be.

Rokonai körében eltöltött pár heti szün-
idő után Kovács püspök udvarába hivta s
püspöki irodai iktatónak kinevezte.

Az első dispositio elhatározó irányt adott
Lőnhárt életének.

A tudás szomj, mely ifju lelkét hevíté,
az előszeretett, melylyel az egyházmegyei
ügyeket felkarolá, az a bizonyos nemes am-
bitió, mely nem enged a semmittevés karjaiba
dőlni, mely a léleknek Istentől adott tehet-
ségét nem engedni pangásba merülni, hanem
folyton előbb és folyton előbb és föllebbe-
tízeli, terhes iktatói pályáján sem hagyják
el Lőnhártot. Szabad perczeit felhasználá az
önmunkára — kivált a hírszólóval köze-
leiben a megyei ügyek, az egyházmegye,
püspökség történetének, speciális jogai, s
azok keletkezésének, jogalapjának, fejlődésé-
nek tanulmányozására. Így gyűjté az tőkét,
mely később oly gazdagon gyümölcsözött
mind saját maga, mind az egyházmegye ré-
szére. Itt szerzé meg azon bámulatra méltó
jártasságot az egyházmegye legkényesebb
ügyein és jogi kérdéseiben, mely neki ez-
után mind a püspöki udvarban, mind az egy-
házmegyei gyűléseken kiváló s majdnem do-
mináló helyzetet biztosította.

1848-ban tevékeny részt vett a Kovács
Miklós püspök által aug. 27-én tartott ne-
vezetes statusgyűlésen, mely gyűlés az ord.
r. k. egyház autonómiáját körvonalazta és
határozatait a kormányhoz felterjesztette.

A szabadság harcz folyama alatt püs-
pökével Károly-Fehérvárt, az ostromzáralatt
tartott várbán, mintegy fogva volt, hazafias
érzelmeit csakis az igaz ügy iránti forró imá-
ba s a magyar menekültek, foglyok, párt-
fogásában, segélyezésében nyilváníthatta.

1848 vége felé papnövendéi tanárnak
nevezte ki az ősz püspök, azonban ezen ál-
list tényleg most nem foglalkatta el s később
főpásztorá oldala mellől többé el nem bocsá-
totta. Nem foglalkhatta el, mert a várparancs-
nok nyílt rendeletére a növendékpapok a sze-
mináriumból hazabocsátattak s tényleg le-
a papnövendék működése egy egész évi szűne-
telt. A növendék papság nagyobb része a sz.
ügy iránti lelkesedésből a honvédek sorába
állott. A várat a magyar sereg hónapokig kö-
rölközve tartotta és ostromolta. Az oda szo-
rult püspök és papság helyzete nagyon ke-
serű és szenvedéstele volt. A katonaság részéről
a legszigorub ellenőrzés állt állottak, a né-
külözést jelezniyi oldalról megtanulták is-
merni.

A folytonos remegés életkért, a hazafiai
szívnek fájdalma a sz. ügy hanyatlásának
látára; a székesegyháznak s a püspöki lak-
nak melyek a bombázás következtében leég-
tek, kormos falai s később a várakokba hur-
colt fogoly pályatársak, a hívek iránti rész-
vét, a bányavidéken, Alsó-Fehérmegében,
Zárdában és másutt az oláhok által elköve-
tetett meszarások, mindezek fájdalommal
és gyásszal töltötték el minden magyarul
érző ember szívét.

E nehéz idők alatt a püspök öt oldala
mellől el nem bocsátotta, sőt 1850-ben püs-
pöki szertartóvá, 1852-ben titkárrá és szent-
széki ülnökké nevezte ki.

Hajnald Lajos püspök 1854-ben a püs-
pöki iroda igazgatását bízta Lőnhátra, négy
évvél később pedig az alig 14 éves papot ol-
dalkanonokjává nevezte ki. A tizenkét év
alatt, melyeket Lőnhárt Haynald oldala mel-
lett töltött, élete és működése egy volt a Hay-

naldéval. A nehéz munkában és küzdelmek-
ben a legapróbb részletekig osztozkodott
lánglelkű püspökével, reményeik, vágyaik egy-
formák voltak, egyformán érezték az akadá-
lyok nehézségeit, egyenlő mértékben érezték
az örömet, látván az egyházmegyében a val-
lási élet föllendülését s a minden téren meg-
indult békés virágzást.

Minden munkában jobbkeze volt Hay-
naldnak Lőnhárt. Mint irodaigazgató a mit
fogalmazott az föltétlenül mindig megnyerte
Haynaldnak tetszését. A magyar és német
nyelvet egyenlő tökéletességgel bírta, irmo-
dora egyszerű, világos, határozott, rövid vo-
násokban mindent tökéletesen kifejezni képes.

1858-ban a Gyulafehérvárt alapított
Paulai Sz.-Vincezről nevezett női zárdát és
nevelő intézet igazgatója Lőnhátra bízott.

1859—62-be püspökével, Hajnaldal
beutazta Országszert, utjáról jegyzeteket írt,
miket Veszeli Károly a Gyulafehérvári füzete-
kben adott ki.

Lőnhárt Ferdnacet 1864 okt. 9-én válas-
ztották meg Kolozsvárt plébánosnak.

Már beköszöntő beszédében jelzé a nagy
munkát, melynek megoldását e plébániával
együtt vállaira vevé s egy atya szeretetével,
egy pásztor bölcsességével, egy vezér akarat-
erejével keré és buzditá híveit támogatásra,
szellemi és anyagi közreműködésre e nagy
műben. Ő maga pedig, mintegy megfelede-
kezve az egyházmegye kormányzásában viselt
nehéz munkájáról, megújult hűvél és lelke-
sedéssel, mintegy teljesen kipihent s me-
gerősödött munkaszerével fogott plébániája re-
staurálásához. Úgy látszott, mintha egész lel-
két plébániája töltötte volna be, azért is
annak élt kizárólag. Mint egész életében
mindig, úgy most is a hivatalt, a melyet el-
vállalt testétől lelkétől igyekezett a legto-
kéletesebben betölteni. Az átment vérebe,
csak azért dobogott szíve, annak java volt
élte célja.

Első és főgondja volt mint plébánosnak
a plébánia templom stilszerű restaurációja.

Őt év alatt a templom egészen új, Er-
dély első plébániájához Kolozsvárhoz méltó
szint öltött. Az egész szentély restauráltatott,
a mai gyönyörű góthikus főoltár készítettett,
a templom kövezete fölemelve újra rakatott,
új keresztkút, új szőcsék, gyúntatószékek,
padok; minden restaurálva mintegy 13.549
frton. E szép összeget nagyrészt a hívők
áldozatkészsége hozta össze. A királyi főkor-
mányszék levéltári igazgatósága pedig a gon-
dozása alatt levő országgyűlési burorok közül
a trónmeunyezetet a hozzá tartozó szőnye-
gekkel, székekkel és díszítményekkel együtt
Kolozsvár lelkes plébánosának engedé at a
róm. kath. templom számára.

A templom díszé ezután is állandó
gondját képezte, a jegyzőkönyvek évente újabb
és újabb érdemeit örökítik meg ez ügyben,
mert lelkes felszólalására versenyezve hozák
a kolozsváriak filléreiket az Ur háza ékíté-
sére. Ellátta gazdagon szőnyegekkel és mise-
ruhakkal; 1874-ben pedig a szentély három
főablakát üvegfestményvel.

Egyenesen nevéhez van kötve a szent

Péteri templom és egyház egészen korszerű

újja építése s berendezése. Alig volt eseresi

kerületében parochia, melyben példájával,

buzdításával s nem egyszer anyagi áldozatá-

val is ne igyekezett volna mely válassal lel

küldetésnek megfelelőleg Isten háza díszét

emelni.

Plébánoskodásának ideje egyuttal a leg-
szobbi anyagi áldozatok és alapítványok kor-
szaka Kolozsvárt. Alig lépett a plébánosi
hivatalba, rendezte a megyegyűlést, még
1864. november 20-án megállapítva annak
névsorát; három évre rá pedig egy új, cél-
szertűb szervezetet dolgozott ki s annak me-
gerősítése után megállapítottatott a 100 tagból
álló képviselői testület. Az egyes nevezete-
sebb ügyek vezetésére, minő építkezés, iskola
stb. külön bizottságokat szervezett egyház
községe szakavatott tagjaiból, s a legtokele-
tesebben oldja meg ezáltal a kitűzött célt.

Bokros teendői mellett időt szakít,
személyesen látogatja meg egymástuttan isko-
lák, személyesen győződik meg azok állapo-
táról, szakavatott képzettséggel figyelmezteti
a tanítókat az észlelt hiányokra, inti s buz-
ditja a legerősebb tanács kíséretében azok
orvoslására. Jártassága képzettsége e téren
meglepik az egyházközségeit, a mely érde-
klődés és lelkesedés önkéntlenül is hasonló
lelkesedésre tűzeli a hitközség tagjait, belát-
ják az iskola emelésében saját és családjuk
jól felfogott érdekében művét s örömmel
csatlakoznak derék plébánosukhoz.

Egyik nevezetes alkotása Lőnhártnak
e téren a kőkeri óvodával összekötött elemi
iskola. Ez kizárólag az ő bámulandó mun-
kásságának köszöni létét. A felső szén-utca
külvárosi híveinek nem volt iskolájuk, pedig
épen e városrészt munkás kath. lakossága na-
gyon is megérdemelte volna azt. Az egyház
pénztár állapota nemcsak föllállítását, de még
segélyezését sem eszközölhető. Lőnhárt ismert
módjához a lelkisítéshez fogott, s az ered-
mény nem késett. Már 1866-ban Schütz Jó-
zsef letette az első alapok, 1000 frtot. Ehez
Lőnhárt Haynald kalocsai érsektől, s Fogarasy

erdélyi püspöktől 1000—1000 frtot nyert
még, s így a kezdet biztosítva volt.

1875-ben nevezetett ki nagy prépos-
tnak. Ez állást Fogarassy püspök meglege-
désre töltötte be, ezért püspök, nem is ké-
sett köszönetével párosult elismerését tanusi-
tani. Három évi hit szolgálata után jutalmul
és buzditással megszerezte neki a skardoi cz.
püspökséget 1878-ban.

1881-ben jun. 5 én szentelték fel er-
délyi püspöki helynöké.

Lőnhárt püspök a munka embere volt
mindig s az is maradt. Uj megas hivatalá-
nak ismét nem fényét, méltóságát élvezte, ha-
nem annak kötelmeit karolá fel lelkének egész
hevével. Június 5-én szenteltett püspökké s már
26-án a gyulafehérvári székesegyházban bér-
mál s egy hó mulva megkezdá a terhes bér-
maut az egyházmegyében.

1888-ben márcz. 40-án nevezte ki ő
Felsége erdélyi püspökké.

Elfoglalván püspöki székrét főgondja
volt nagy terjedelmű püspöki megyéje min-
den egyes plébániáját, azok hitéletét, viszo-
nyait személyesen ismerni meg. Az aulában
eltöltött évek alatt egyházmegyéje minden
még legkisebb helyének viszonyait is megis-
merte a hivatalos jelentésekéből. Így előké-
szültség mellett, ily ismerettel indulva meg s
szerezve a személyes tapasztalatokat, semmi
sem hiányzott, hogy egyházmegyéje még leg-
kényesebb ügyeit is teljesen megismerhesse.
A theoretikus ismeret a tapasztalat által ki-
bővült, kellő megvilágítást nyert, egymást ki-
egészítették s azt a teljes képet állíták elő,
mely az áldásos vezetéshez oly nagyon szük-
séges.

1888-ban hozzá fogott a kongrus ügy
rendezéséhez.

A templomok mellett mindenütt iskolá-
kat állít, ezeket művel, ápolja mint legdrá-
gább kincsét, a hit, tudomány, művészetek,
műveltség veteményes ágyait. Apostolai a hit
tűzöztető tana mellett olvasni, írni tanítják a
népeket.

Mint legfőbb tanító egyházmegyéjében
Lőnhárt püspök éber szemekkel kíséri és ren-
dezi a tanügyet és egyszerű áldozatokkal
mozdítja elő annak sikerét. Atyai gondosko-
dásának tárgyai a népiskolák, középiskolák
gyarant. Alig van Erdélyben iskola, mely
figyelmét kikerülné, s melynek javára nem
áldozott volna.

A növelés szép lendületet vett alatta.
Kivált az apáca-tanítónők és iskolák szapo-
rodása feltűnő. A korábban megvolt gyula-
fehérvári, szebeni s gy.-szentmiklósi zárdá-
kon kívül apáca-zárdák és iskolák keletkez-
tek Királybányán, Udvarhelyt, Petrozseny-
ben, Hátszegen, M.-Vásárhelyt.

Legtöbb gondot azonban főpásztori gon-
doskodásának az erdélyi gymnasiumok sze-
reztek. A fennálló alapok elégtelensége az
állam és megváltozott viszonyokkal szemben
napról napra feltűnőbbé vált. Az igazgató-
tanács derék tagjai nagy mértékben voltak
segítségére a főpásztornak a tantervek meg-
állapításában, a tanárok fizetésének rendezé-
sében, az új meg újabb módzatok, segéd-
források felkeresésében s a sérelmes ügyek
orvoslásában.

Az erdélyi róm. kath. autonómia a tör-
vényben megállapított jogainál fogva önál-
lóan kezeli iskoláit s azok felett a legtöbb
felügyeletet gyakorolja is.

Főpásztorága alatt az egyház anyagi-
lag is fellendült.

Alapjainak biztosabb és gyümölcsözőbb
elhelyezésére a radnóthi uradalom megvásá-
roltatott s ez, valamint a nagymási és kolo-
zsmonostori uradalnak mintagazdaságokká
rendeztettek be.

Mult évben vétetett meg a nagyon szé-
pen jövedelmező nagybajoni uradalom is.

Mint a magyar főrendiháznak tagja, po-
litikai működését a felső házban a katholi-
cizmus érdekei iránti förtöhleten ragaszkodás
és lelkesülés jellemzi. Volt is alkalm ennek
többször tettel kifejezését adni. Kormányzá-
sának évei azon időszakba es

iglyesen letétetni, halhatatlan lelkeért pedig az engesztelő szentmise áldozat ugyanakkor fog a Székessyházbán a Mindenható Ur Istennek bemutatni. Az Ur, kinek egész lángoló szeretettel híven szolgált a földön, legyen az ő hűségének jutalmazója az éghen! Az örök világosság fényekedjék neki! Gyulafehérvár, 1897. június 28-án.

A katolikus autonomia.

Biró Béla apátplebánus a román. katolikusoknak az autonomia ügyében összehívott gyűlését a következő nagyhatású beszéddel nyitotta meg:

Mélyen tisztelt Gyűlekezet!
Kedves híveim!

Szent István, dicső emléktől első apostoli királyunk országának kormányzati rendszerét a keresztény katolikus anyaszentegyház elvei szerint állapítván meg, a királyi trón, a kormányzó hatalom, a nemzet és egyház egyek voltak, összeforrva a keresztény katolikus anyaszentegyház hitelveivel és rendszerével, úgy annyira, hogy a keresztény kath. egyháznak a keresztény katolikus állammal szemben semmi nemű viszonyt sem kellett rendezni, sem az állammal szemben önvédelemről gondoskodni, mert a kettő tulajdonképpen egy volt, mindkettőnek ugyanazon keresztény vallás levén alapja s egy másfél csakis a testületi élet belservesztése és külső nyilvánulata tekintetében térve el.

Az egyház és állam ezen szoros egysége áldásos volt úgy a magyar államra, mint az egyházra, áldásos volt úgy a honpolgároknak, mint az egyház tagjaira nézve, mert egy szellem lengette át azokat is, ezeket is.

A hitújítás mozgalmas idejében némely felekezetek kiváltak a keresztény katolikus anyaszentegyház kebeléből és így némileg kiváltak a keresztény katolikus állam kötelekéből is.

Ennek azon következménye lett, hogy a kivált egyházi felekezetek viszonya nemcsak a keresztény katolikus egyházzal szemben, hanem az állammal szemben is megváltozott és az állammal szemben a felekezeti önállóság rendezése lépett előtérbe s némileg már akkor rendeztetett is. Ámde ezen viszonyváltozás folyton a román. kath. egyház viszonya is az államhoz nem változást szenvedett, de a különválás szükségére még nem vált égetővé.

Azonban a mohácsi vész utáni politikai és vallási villongások oly irányt vettek s oly mérvet öltöttek, hogy a felekezetek autonómiaja mellett és e miatt a katolikus egyház viszonyának az államhoz szabályoztatni kellett, illetve az önkormányzat szervezése mindinkább követelte magának a jogosultságot.

Ily irányban fejlődött a nemzeti és egyházi élet pár százéven keresztül, míg végre a leopoldi diplomában kifejezésre jutott azon elv, hogy a katolikusoknak is meg kell adni azon cselekvési jogot, mivel a többi felekezetek birtak, vagyis, hogy a katolikusok is önkormánythoz jussanak:

„Admism ut catholici etiam ad instar reliquarum confessionum negotia sua scholastica, ecclesiastica et fundationalia, exceptis iis, quae directe episcopo reservata sunt, tractent“ Magyarul: „Megengedtettem, hogy a katolikusok is iskolai, egyházi és alapítványi ügyeiket a többi felekezetek módjára tárgyalják.“

A leopoldi diplomának ezen intézkedése első sorban hazánk erdélyi részében jutott kifejezésre. Ezen országgrész ugyanis a mohácsi vész után bekövetkezett szomorú események folytán, az anyaországtól teljesen elkülönítetvén, egyházi tekintetben is különös viszonyok közé jutott s elhagyatottságában mélyen érezvén, hogy a létfontosságára érdekében mindent meg kell tennie, az országgyűlés tartása alkalmával a katolikus rendek országgyűlési tagok — külön tanácskozást tartottak a katolikus egyház ügyeiről és érdekeik orvoslása végett külön föltérjesztést intéztek a királyhoz.

Ily gyűlések tartattak 1668—1848-ig többször.

Az utóbbi évben a vallás-egyenlőség törvénybe iktattatván, a katolikus egyház köteleke is az államhoz jelentékeny változást szenvedett, a mennyiben államjogi szempontból a többi autonómikus felekezetekkel csaknem teljesen egyenlővé tétetvén az államhoz való köteleke még inkább meglazult.

Ezen körülmény okozta, hogy az egyházi önkormányzat szervezetének szükségessége úgy az egyház, mint államkormány vezérfőiről s a közvéleményt is mind jobban áthúta s ennek létesítése iránt az általános érdeklődést felkeltette.

E tekintetben is erdélyi hazarésztünkben az erdélyi püspöki megyében történt meg az első lépés, midőn 1867-ben apostoli királyunk, ő Felsége legmagasabb engedélye

folytán az első statusgyűlés megtartott; a szervezés, szabályzat megállapított, 1873. 1874. 1876. 1879. 1882. és azóta folytonosan mindenévben a statusgyűlések megtartatnak s az ezen statusgyűlés kebeléből megválasztott 24 tagú Igazgatótanács élén a püspökkel intézi az egyházmegye világi vonatkozású ügyeit, kezeli közel 8 millió frt. értékű vagyonát, vezeti 7 középiskola ügyeit, építési tervet házait, papi lakjait, elemi iskoláit stb.

Az 1848-ki törvények folytán megváltozott viszonyok folytán, az anyaország katolikusai is, mélyebben kezdték átérzeni annak szükségét, hogy a katolikus egyház autonómiáját Magyarországon is immár elodázhatalanul szervezni kell, mi azon nagyfontosságú tényben nyilvánult, hogy a congressus e célból 1870-ben összehívott és a szervezeti szabályokat ki is dolgozta.

E szabályzat sok ok miatt nem volt életbe léptethető; de azért az autonomia szervezetének szükségérte a közvélemény színteréről soha le nem tűnt, sőt mindinkább követelődött alakban lépett föl a közvélemény teljesítése.

Miután a legújabb egyházpolitikai törvények az állam és egyház közti viszonyt még lazábbá tették, az autonomia szervezésének szükségére is tetőpontra hágott. — A közérzetet ily nyomatók s sürgetések végre azon kedvező következménye lett hogy apostoli királyunk ő Felsége mint legfőbb kegyur, az autonomia szervezetének jelölésére céljából a congressus összehívását engedélyezte, a herceg primás ő Főmagassága az összehívás iránt az intézkedést megtette, erdélyi püspök us ő nagyméltósága pedig a szabályzat és utasítás közlése mellett a congressusi papi és világi képviselők választását püspöki megyében elrendelte.

Mélyen tisztelt gyűlekezet kedves híveim! Ezen főpásztori rendelet folytán voltam bátor önként a mai gyűlésre összehívni. A jelen gyűlésnek csak is egy tárgya van: választók összeírása és később a választatok vezetésre hivatott öttagu, illetve a mennyiben szükséges lenne több tagú bizottságot megválasztani

Örvendek, hogy hanem nagy sokaságban is, de oly számban láthatom és üdvözölhetem magam körül hieimet hogy a mai összejövetel tárgyatbizottság megválasztását elintézték. Kérem szíveskedjenek ezen a román. kath. anyaszentegyháznak és mindnyájuk szent ügyének érdekében minél nagyobb lelkesedéssel közreműködni s a fontos cél elérésében engem támogatni. A gyűlést Isten nevében megnyitom.

Politikai hir.

A helyzet. A kormány makacssága, melyet a 16. § fontartásában tanusít, fokozott erélyességre bírja az ellenséget és pedig azért, mert Bánffy újabban tárcáját kötötte a hirhezt és veszedelmes szakaszhoz. Pártjának és az ellenzék nem egy tagja előtt kijelentette ugyanis, hogy: Megbukom, de nem engedek. Ez a nyilatkozat kapóra jött, mert az egész baloldal most már nemcsak a 16. szakaszt fogja lehetetlenné tenni, hanem azonnal lesz, hogy kabinet-válságot idézzon elő. És ez sikerült is, mert a kormánynak erősen eltökélt szándéka, hogy a cukorprémium javaslatát augusztus elsejéig szentesítés alá bocsássa. Ennek a szándéknak áll útjába az ellenzék s ép azért csak egy expedienst van: engedni a 16. § tárgyalás. De mivel ez Bánffynak az említett nyilatkozat értelmében lehetetlenség, nyugodtabb parlamenti viszonyok teremtesére már vezérlesz hivatva. Verzatuz politikuskok nézete szerint Bánffy talán még a jövő hónapban letűnik a színpadról, vagy pedig oly kudarcot vall, melyet uralma nem fog találni.

A püspök bérmautja.

Topánfalva, június 27.

Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspök f. hó 25-én, reggel 8—9 óra között érkezett községtünkbe. A község lakossága már napokkal előbb, élénk és szorgalmas munkát fejtett ki, utcákat, templomot egyaránt szépen kidíszítve, várták a főpásztort. Megérkezésekor a község határán, dr. Betegh Miklós Torda-Aranyos vármegye alispánja, 50 számból álló bandériummal, küldöttségekkel várta a püspököt, hozzá beszédet intézve, fényes fogatokkal robbogtak be a faluba.

Itt a hitközég részéről, Magyar Bertalan kir. közjegyző, egyházi főgondnok várta, a ki csinos beszédben fejté ki a község vendégszeretét. A hölgyközönség részéről Érczy Jolán áll. tanítónő, szép csokorral és beszéd-

del fogadta a főpásztort, a ki az ő kedves-ségével, mosolyogva, örömmel fogadta a hölgyek ovációját.

Ezek után kíséretével bement a templomba, ahol felhangzott az „Isten hozta“ cz. ének; megkezdődött a nagy mise, mely után a hívek között kiosztatott a bérmautiszsé. Ragyogó szónoki képességével, gyönyörű beszédet mondott ezután a püspök, melynek végeztével a küldöttségeket fogadta.

Tisztelegtek: a vármegye dr. Betegh alispánja, a kir. járásbíró, élén Nemes Ede járásbíróval, a gör. kel. papság, élén Furdai Romulus esperessel, a gör. kath. papság, az erdőgondnokságok Kócs Ernő főerdésszel, a magyar olvaó kör, a tanítók, élén Verner Jenő áll. tanítóval, a község Tomutria Vazul körjegyzővel, stb.

Délben 90 terítékű bankett volt, melynek lefolyása alatt Majláth Gusztáv gróf, s. püspök a királyra s a pápára mondott ügyes toaszót, dr. Betegh alispán a püspökre, Magyar Bertalan dr. Damokos Antal tordai törvényszéki elnökre, Csiky János zalathnai esperes az alispánra.

A püspök csak másnap utazott Offenbányára, hagyva maga után kedves, jó emléket, mert róla a község minden lakója, csak jót és szépet beszél.

V. J.

Zalathnáról tegnap délután a következő sürgönyt vettük:

Zalathna, jun. 29.

Lönhárt rom. kath. püspök halálának a híre gr. Majláth Gusztáv segédpüspököt Abrudbányán találta bérmautjában. Fábian kanonokot rögtön kinevezte vikáriussá és megbízta a temetés körüli intézkedések megtételével. Innen délben Gyula-Fehérvárra utazott.

Gróf Bethlen Gábor halála.

Gróf Bethlen Gábor halála alkalmából az ország minden részéből táviratilag fejezték ki részvétüket az elhunyt nemes gróf tisztebeli és barátai. A már közölteken kívül még a következők intéztek részvét sürgönyöket:

Gr. Toldalagi Tibor és neje, br. Bornemisza Andráse, gr. Maldeghen Arthur és neje, a „Nemzeti Párt“ elnöksége, dr. Lengyel József, id. br. Zeyk József és neje, gr. Teleki József, Sztetmarjai Dezső és neje, Horváth Gyula és családja, gr. Bethlen András, Bartha Miklós, br. Huszár Károlyné, Bihari Sándorné, Pál Károlyné, gr. Eszterházi Kálmán, gr. Horváth Toldy Lajos és neje, Máriaffy Dávid, Máriaffy Lajos és neje, Gál Domokos, gr. Klebelsberg Béláné családjával, gr. Klebelsberg Zdenko, gr. Beldi Kálmán és neje, Mázner Sándor, gr. Bethlen Gábor és neje, öz. v. Biró Pálné, Szalai Lajosné, Toroczky Nándor, gr. gr. Haller Jenő, Matskásy István, gróf Bethlen Aurél és neje, br. Radák Ádám, br. Kemény Kálmán, Rothenthal Henrik, br. Bánffy Zoltán, Szabó Jenő ezredes és leánya, Földváry Alexandr, br. Bánffy János, Hatfaludi István, Marosvásárhelyi nőegylet, gróf Haller Péter, gróf Toldalagi Mihályné és leánya, gróf Nemes Zsuzsanna, br. Felitzsch és neje, gróf Bethlen Pál, br. Kemény Béla és neje, gróf Bethlen Róza, br. Bálint József, gróf Haller János.

Gróf Bethlen utolsó levele.

Hogy gróf Bethlen Gábor életének utolsó percei mennyire szívén viselte az Emke ügyét bizonyítja utolsó levele, melyet gazdasztíjével íratott egyik legjobb emberének Lengyel Lajosnak:

„Mind azt hittem, hogy én fogom megírni magát, de nagyon közel áll, hogy megfordítva lesz.“

Ugyanis több nap óta kornyadoztam, míg végre tegnap tudógyógyulást konstaltál a doktor.

Ez sok tekintetben nagyon rosszkor jött; nem is tudom, hogy most már ki fog elnökölni az Emke 30-iki gyűlésén.

Hogy azonban tájékozva legyen a publikum is, tétessze ki a lapokba, hogy tudógyuladában fekszem Keresed* stb.

Bethlen Gábor szerelmi regénye.

A most elhunyt Bethlen Gábor gróf életéből a következő érzelmek epizódját beszéljük: Bethlen Gábor gróf egy csak igen kevesek által ismert titokkal szállt sírba. Ez egy a szíve mélyén elrejtett régi szerelmi emlék volt, melyhez hi maradt haláláig. Ez az emlék a nagy hazánk fia, Kossuth Lajos korán elhalt leánya, Vilma, iránt érzett szerelme volt. Bethlen Gábor gróf, a délczeleg legionista tüzérszázad, bejáratos volt a Kossuth családhoz, Kossuth abban az időben Genuában, egy szállóban lakott családjával. Itt találkoztak gyakran Bethlen Gábor gróf és Kossuth Vilma a rendkívül művelt leány, a ki apjának segítője volt nagy nyelv-ismereteivel és zsenialitásával. A gróf belservesztett Kossuth leányába s szerelménél csak a

fájdalma volt nagyobb, midőn a szeretett leányt élete tavaszán elszórtotta a halál. Bethlen Gábor gróf könyves szakkal kísérte ki a temetőbe Kossuth Vilma koporsóját. A kik látták a Kossuth leányának temetése után, a mint a hajó fedélzetéről Genua felé nézett könyvelt pillantással, görcsös fájdalommal emelve föl öklét a szárazföld felé, mely elrabolta boldogságát: már akkor tudták, hogy a Bethlen Gábor szerelme azok közé a szerelmek közé tartozik, a melynek emléke a sírig fönna marad.

A szászok.

Akkor történt az egyik dolog, mikor Bethlen gróf főispánja volt Nagy-Küküllő vármegyének. A szászok, a kik hatalmaskodtak ott, az ő idejében meg sem mozcizantak s ha mozciztak is, a főispán tudta, mit tegyen. A megyegyűlés többsége egy ízben elhatározta, hogy a jogyzókönyveket a jövőre két nyelven vezetik. Magyarul és németül Bethlen Gábor kimondotta a határozatot, de egyúttal hozzátette, hogy mivel nincs elég hivatalnok, a német jegyzőkönyv rendszeres vezetésére vállalkozzék a szász urak közül valaki. Természetes, hogy a terhes helyhez lekötő munkától mindenki szabadott. De Bethlen ekkor kijelölte jegyzőnek a szász oppozíció vezérét, a ki pár hónap mulva maga tette meg az indítványt, hogy térjenek csak vissza a régi szokásra: a régi jegyzőkönyvekre.

Szekely puccs.

A másik eset a híres szekely puccs idejéből való. Bethlen Gábor gróf volt kiküldve a szekely puccs földterítésére kormánybiztosként. Bethlen lefogalta Héjasfalvát a fegyvereket, de előre tudatta a vezetőikkel, hogy minden egyéb nyomot előre semmisítsenek meg, hogy ne lehessen semmi eredménye annak a vizsgálatnak, a melylyel családokat dönthetne szerencsétlenségbe.

Az E. M. K. E. közgyűlése.

Kolozsvár, jun. 30.

Az E. M. K. E. igazgató választmánya ma rövid gyűlést tartott, melyre eredetileg az új szabályzat tárgyalása volt kitűzve. De tekintettel gr. Bethlen Gábor halálára, a szabályzat tárgyalását a szeptemberi ülésre napolták el. A mai gyűlés a gyász, a fájdalom emlékeztetésnek volt szentelve.

Az ülésen jelen voltak: gr. Bethlen Bálint, gr. Kornis Viktor, Dorgó Albert, dr. Csiky Viktor, Macskásy Pál, Pál István, Merza Lajos, Sándor József t. alelnök főtitkár, Szabó Sámuel, Polcz Albert, dr. Gidófalvy István, Lengyel Lajos, Fekete N. Béla, Székula Ákos, Borszéki Soma minisz. tanácsos, (Budapest), Polcz Rezső, Radnóti Dezső stb. stb.

Az elnöki széklet gr. Kornis Viktor, a directorium tagja, mint korelnök foglalta el, — tekintettel arra, hogy az alelnökök közül valamennyi akadályozva volt a megjelenésben.

Kornis Viktor gr. tolmácsolja a directorium azon határozatát, hogy a jelen ülés csupán Bethlen Gábor gr. emlékének legyen szentelve. Kornis gr. szava fájdalmasan hangzott és a megindulástól többször elcsuklott, midőn Bethlen haláláról szólt.

A közgyűlés felállással adott kifejezést a néhai elnök iránt érzett tiszteletének és szeretetének és állva hallgatta végig, míg Kornis Viktor gróf felolvasta a directoriumnak Bethlen Gáborra vonatkozó határozati javaslatát.

Ebben fel van sorolva mindazon intézkedés, melyet a directorium elnöke halála és eltemetése alkalmából tett, gyászlobogó kitűzése, szomorú jelentés kiadása, koszorú küldése és azon határozat, mely szerint Bethlent az Egyesület halottjának jelentették ki, stb.

Ennél fogva a directorium igen helyes intézkedéseket hozott javaslatba, a mely Bethlen Gábor emlékének megörökítését célozza.

Ez intézkedések a következők.

Életrajzi olajos arcképét megfestetik, és azt az egyesület palotájában a hivatalos helyiségben helyezik el.

Felkérlik gr. Kun Gézát, hogy a legközelebbi közgyűlésen tartson felette emlék beszédet.

Az alapítványkép adott száz forintoz évenként 500 forintot csatolnak mindaddig, míg 10,000 forint lesz s ekkor „Bethlen alap“ néven kezelik.

Végül gyűjtést indítanak, és a befolyt összegből, az egyesület palotájával szemben levő parkban, szobrot emelnek emlékének.

A szobor-ügyben kibocsátandó felhívást Sándor József t. alelnök főtitkár fel is olvasta és a gyűlés egyhanguan elfogadta.

Az ülés hangulata ma valóban ünneplés volt. Minden ember a közeli gyász hatása alatt állott s őszintén sajnálta az egyesület első elnökének halálát, mely az egyesület életében igazi gyászt jelent.

Meghívó!

A segésvári Petőfi-emlék végre-hajtó bizottsága a folyó évi július 4-én

délelőtt 11 órakor, az állami iskola torna csarnokában ülést tart, melyre a végrehajtó bizottság tagjait tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat.

1. Elnök választás.
2. Bejelentések.
3. A július 31-iki leleplezési ünnepélyvel kapcsolatos intézkedések.
4. Indítványok.

Segessvár, 1897. június 28.

Szoboszlai Károly, alelnök. **Balás Imre,** titkár.

Mint Segessvárról a rendező bizottság értesít, a leleplezési ünnepély július 31-én okvetlen meg fog tartatni.

Tudomásul.

Becses tudomásukra kívánjuk hozni azon tisztelt előfizetőinknek, kik az „Ellenzék“-et egy pár napja **rendetlenül kapják**, hogy annak oka az, hogy szombattól kezdve, Magyar-Gorbó és Egeres állomások közt, hegyecsuszamlás következtében megrongált pályatest miatt, **semmiféle vonat nem közlekedik Kolozsvárról Budapest felé.**

Az „Ellenzék“ kiadóhivatala.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, június 30.

— **Lönhárd Ferencz** rom. kath. püspök temetésén az Emkét Biró Béla, Kornis Viktor gr. és Merza Lajos Emke főpéntáros directoriummi tagok fogják képviselni.

— **A város koszorúja.** Lönhárd Ferencz erdélyi román. kath. püspök ravatalára Kolozsvár városa is helyez koszorút. A koszorút Deák Pál főkapitány és Esterházy László főjegyző viszik el a ravatalra.

— **Rendkívüli status gyűlést** hívott össze, már néhai Lönhárd Ferencz püspök június 16-án kiadott körlevellel. A gyűlés aug. 10-ére van össze hívva. Tárgyai: A gyűlés tárgyat képezi: az országos önkormányzat congressus irányában az erd. r. kath. állami állapontjának szabatos megállapítása és kijelölése azon modozatoknak és feltételeknek, melyekkel az országos katolikus önkormányzat keretében az erdélyi katolikus autonómia beilleszthető.

— **Földcsuszamlások.** Hosszasan tartó esőzések alkalmával gyakran megtörténik, hogy (a talaj elvesztéven összetartási erejét) egész területek alácsuszamlanak s hullámszerű mozgással olykor lecsúsznak, olykor magasabbra emelkednek. Ugyan ilyen földcsuszamlás történt M. Gorbó és Egeres vasúti állomás között is egy és hét tized kilométer hosszúságban a pályatest mentén. Igen természetes, hogy a területen a pálya teljes szét rombolódott. A sinek elgörbültek, a téstől elszakadtak. Szóval az egész vonalról a legteljesebb pusztulást mutatja. És ennek a csuszamlásnak éppen ez ad nagy jelentőséget. Ha nem a pályatest mentén történik csak helyi nevezetességgel bírná. A területen éppen nem volna, mivel az ide esőzések, ha nem is ekkorra, de kisebb földcsuszamlásokat sok helyen idéztek elő. Szerencsére ezek a csuszamlások nem a vasúti pályatest szomszédságában történtek, ugyan talánul tűnnek el s csupán egy kis területnek felszíni alapját változtatják meg némi log. Így azonban nagy károkkal jár a dolog, a mi csak ezért különösen sajnálatos, mivel sok anyagi kórral és veszteséggel jár. Tegnap délután ezer embernél több rándult ki a Gorbó és Egeres környéki csuszamlások és megtekintették a midenható elemi erőt rombolását.

— **Mai regénytárcánk,** tárgyalhatni miatt kimaradt.

— **Bartha Miklós ügye.** A fővárosi pályagárság méltó módon tett tanúságot arról a tiszteletéről és nagybecsüléséről, melylyel a magyar publicisztika egyik legelső munkása, Bartha Miklós iránt viseltetik. Szombat este volt a belvárosi társasokör helyiségében az első értekezlet a dicséretes mozgalom érdekében, a melynek célja, hogy a nyilvánosságra itelt szerkesztőt a betegségére való tekintettel — megkíméljék a szabadságvesztéstől. Az értekezlet imponáns megnyilvánulást volt a polgárság egyértelmű óhaját mutatva. Pártkülömbőség nélkül annyi résztvevő jelent meg az értekezleten, hogy azt nem tartották meg a szűknek bizonyult nagytanulmányt meg a téli kertbe kellett bevonulni. A megjelent polgárkör Szederkényi Nándor elnök mellett tanácskoztak az akció részletei meg, a melynek feladata lesz, hogy a kegyelmi kérvényre megindítsa a gyűjtést. A gyűjtőkönyv máris kihozatották. Az ötven tagú nagybizottság

ag a teendőik vitelére nyolcztagu albizottságot küldött ki.

— **Kirándulás Kolozs-alagutra.** Kolozs-várról vasárnap reggel egy kisebb társaság rándult ki Kolozs-alagutra az ottani vasúti iskola évi záróvizsgálatára. Jelen voltak Kolozsavarról: Kozma Ferencz kir. tanfelügyelő, Molnár Károly m. kir. államvasúti titkár, mint az üzletvezetőség képviselője, Székely Miklós gyógyszerész neje és családja, Havas Gyuláné főmérnök és családja, Török Sándor főmérnök és neje, Folly Viktor és neje, dr. Szabó Gyula városi tanácsos, dr. Esterházy László főjegyző, Kramer Ferencz ellenőr, Faragó Károly mérnök, dr. Matuzsowsky Endre vasúti orvos, Petrány József bankhivatalnok, Berkesi József apahidai állomásfőnök stb. Megérkezés és rövid villás reggeli után a társaság az iskola földszintet tanterembe vonult be, hol csakhamar kezdetét vette a záróvizsgálat, melyet Kozma Ferencz tanfelügyelő, a töle már megszokott szakértelemmel és buzgósággal vezetett. A vizsgálat Bácsi Frigyes az iskola jeles és ügybuzgó tanítója végezte. A közönség nagy érdeklődés mellett hallgatta a tanulók értelmes feleleteit, melyek arról győzték meg a hallgatóságot, hogy Bácsi Frigyes tanító sikerrel oldotta meg ez évben is a feladatit. A vizsgálat végén Kozma Ferencz tanfelügyelő szeretetteljes beszédet intézett a tanulókhöz, dicserve szorgalmukat és igyekezetüket és nagy elismeréssel szólott Bácsi F. tanító érdemeiről. Ezután Molnár Károly az iskolások nevében osztotta ki a jelesebb növendékeknek a rendelkezésre álló pénz és könyv jutalmakat. A vizsgálat után a társaság közeledhezült melynek során az első felköszöntőt Molnár Károly vasúti titkár mondotta a vendégekre, Székely Miklós, Kozma Ferencz kir. tanfelügyelőre, utóbb Kramer ellenőrré, Kozma Ferenczre a m. kir. államvasutakra és az iskolásokra, dr. Szabó Gyula Bácsi Frigyes tanítóra, utóbb Petrány Józsefné és Bácsi Frigyes a társaság nőtagjaira mondtak felköszöntőket. A társaság a délutáni hatodfélérai személyvonattal érkezett vissza Kolozsavarra.

— **Doktorrá avatás.** A napokban avatták doktorrá ifj. Dobál Antal ügyvédjelöltet, Dobál Antal fiát. A fiatal doktor alig két hónappal ezelőtt volt doktorrá avatva a jogtudományokból, s ma már doktora az államtudományoknak is, a mi ritka esetnek mondható. Ifj. Dobál Antalnak kiváló sikeréhez mi is őszintén gratulálunk.

— **A kereskedők és kereskedő ifjak nyári táncmulatsága** jul. 3-án szombaton tartatik meg a sétatéri kiosk téglas, nagy terebélyben, mely ez alkalomra igen szépen lesz felkészítve és minden sarkában pompás virágcsoportok lesznek délszaki növényekből. A rendező bizottság lázasan dolgozik a bál sikere érdekében s mindent elkövet arra nézve, hogy az ott megjelenő publikum jól mulasson. A kik a nyári mulatságra nem kaptak meghívót, az irányban forduljanak Vojt P. kereskedéséhez.

— **Végtárgyalás a bélesi katasztrófa ügyében.** Három évvel ezelőtt nagy megdöbbenést keltett az a katasztrófa, mely a bélesi vasúttal történt, s a mely Puhala Adolf államépítészeti mérnököt fosztotta meg életétől. Ez ügynek múlt évben történt esküdtszéki tárgyalásáról terjedelmes tudósításokat közöltünk. A végtárgyalás csak a jelen hó 28-án kezdődött, melyen Venecianer Simon, ki köteleseleg mulasztása miatt a katasztrófának okozója volt, egy és fél évi fogságra 50 forint pénzbüntetésre s bűnbánatlanság esetén még 5 napi fogságra ítélt. Az ügy ezzel befejezést nyert.

— **Gróf Behlen Gábor** halála alkalmából Apponyi Albert gr. a következő stígrónt írtatta Pozsonyban az Emke direktoriumához: „Elképesztett hír és családi körülmények lehelenné tették, hogy Bethlen Gábor gróf temetésén jelen legyek, — kit nálammal melegebben senkinek gyászol.” — Részvétartól küldött még az Emke Szében megyei választmányára.

— **A pofon.** A „F-g” írja: Petőfi szobrára a napokban érkezett Segesvárra. A szobor beszállításának nagy nézőközönség volt szemtanúja. Mikor a vasúti kocsiból a szobrot leemelték a munkások, egy oláh a következő gaz kijelentést tette:

— Hisz ez is olyan tolvaj volt, mint a többi magyarok!

Erre a rágalmazásra hirtelen izmos alak hirtelen ki a tömegből s a másik perczen két hatalmas kar töltött a rágalmazó oláh arcába. Feljegyezzük ennek a derék magyar embernek is a nevét: Csizmaynak hívják, ő volt annak a tehervonatnak a vezetője, mely a Petőfi szobrot hozta Segesvárra.

— **Egy különös látogatás.** Tegnap B. Ungron Sándor családja bérel, — midőn egy temető alkalmából az urnó ép Kolozsavart

volt, egyik szobájában egy idegen nőt talált, ki a hozzá intézett kérdésre zavartan felelt s nem sokára eltűnt, magával vivén az urnó egy csomó névjegyet, a melylyel lehet, hogy különböző üzletekben jó hitelle számított. — Nagyon helyesen teszi tehát az, a kinél e problémátikus nő a névjegyek alapján szerencsét próbál, ha azonnal letartoztatja; mert most midőn igen sokan a nyaralás miatt távol vannak, az ily hölgy, a névjegyeknél a még értékebb tárgyakat is elvihet emlekkül.

— **Temetés.** Mocsról írják: Bocsor Albert, pusztá kamarási birtokost nagy részvétellel helyezték el az itteni családi sírboltba. A temetésen ez összes környékbeli földbirtokosok megjelentek, báró Kemény Gyula pusztá-kamarási nagybirtokossal az élükön, hogy kifejezést adjanak az elhunyt iránt érzett tiszteletnek és általános közbecsülésben álló Hosszu családnak.

— **Oláhok gyűlése.** Az autonómia ügyében az oláh papok tegnap Kolozsavart gyűlést tartottak. Az oláhok itt is nem az egyház érdekeit tekintették, hanem arra törekedtek, hogy a magyar nemzet elleni gyűlöletüknek kifejezést adjanak. E miatt a gyűlésen határozatképen kijelentették, hogy az autonómia kérdésében, a katolikusokhoz nem csatlakoznak.

— **Gyászír.** Alsó-Siménfalvi Elek és József Udvarhelyvármegye nyug. szünetve, 1844-49. honvéd hadnagy, unitárius egyházi tanácsos, folyó hó 26-án élete 70-ik évében, Alsó-Siménfalván meghalt.

— **Majális.** A kolozsavári kereskedők és kereskedő ifjak társulata saját könyvtára javára a sétatéri kiosk összes helyiségeiben 1897. évi július hó 3-án (szombaton) zártkörű nyári táncvigalmat rendez. — A rendező bizottság élén: Dr. Haller Károly, miniszteri tanácsos, társulati elnök. Fränki Sándor, Tamási István, társelnök, Voith Péter, pénztárnok. Császár Dávid, r. b. alelnök. Papp Kristóf, r. b. ellenőr, Horváth Pál, jegyző, és Bálteki Aladár, társ. ellenőr állanak.

— **Figyelmeztetés.** Világosított Szent Gergely ünnepe főtéri plébánia egyházban tartatik meg. Szent Misi július 3-án d. e. 10 órákor. Litánia, előestéjén és napján d. u. 6 órákor. A ki értesítést nem kapott és arra igényt tart, sziveskedjék jelentkezni Sárka Kristófnál, belkőzp 3. sz. hol azonnal átvetheti.

— **Közgyűlés.** A kolozsavári önkéntes mentő-egyesület július hó 3-án szombaton d. e. 10 órákor a városi nagytermében rendes évi közgyűlést tart.

— **Budavár visszavétele.** Benczúr Gyula híres mesterművének, melyben a múlt évben Budapestet a kiállítás alkalmával, a fővárosi pavilonban annyira gyönyörködöttünk, Károlyi Kálmán magyar iroda részv. társaság budapesti kiadóság kiállításán sikerült reprodukciót kiadni s látható a jelenleg városunkban időző fenti cég utatájánál, Nagy Menyhért urnál, a kinek lakása Belkőp-utca 35. szám alatt van s a ki naponta fél 1 óráig fel 3-ig mindenkinek szívesen megmutatja. A képet igen kedvező részletfotókat felvételek mellett lehet megvenni. Ajánljuk az igazán minden tekintetben kitűnően sikerült képet, mely minden szalonnak díszére válik, minden műbarátnak b. figyelmébe.

— **Nyilvános számadás és halás köszönet.** A pánczélesei ev. ref. egyház javára folyó hó 6-án rendezett zártkörű táncvigalom alkalmával felül fizettek: Prikel Gyula kir. aljárásbíró, Márkovics Zoltán, Volf Lajos Servaczius N. Csáki-Gorboról Topán Miklós Csernekől, Török Dávid, Bíró Géza Pánczélesekről 1-1 forintot; Lengyel Alert Pánczélesekről 60 krt, Filip István Pánczélesekről Merza Lukács Pánczélesekről, Osztyán Ansal Deésről, Merza István Kolozsavarról, Merza László Baróthról, Jakóbi Dávid Pánczélesekről, dr. Sándor Csáki-Gorboról, Szvacz Jakab Pánczélesekről, Florián Antal Szamosújvárról Becze József Pánczélekről 50-50 krt. Egy bus deák Zilahról 40 krt. Ugyancsak az alkalmossal küldöttek: dr. Bihari Gyula Csáki-Gorboról Bodor Károly Pánczélesekről 2-2 frót. Hátzegan János m. derzsel, Jakóbi Jakab Pánczélesekről 1-1 forintot, Tiszta jövedelem volt: 32 forint 70 kr. Fogadják a felülfizetők és adományozók a nyilvánosság terén is egyházam nevében halás köszönetem. Kelt pánczéleseken 1897. jun. hó 23-án Szakács István pánczélesei ev. ref. pap.

— **Gyulafehérvári vívmérműközések.** Egy szépen lefolyt athletikai ünnepnapok volt színtere Gyulafehérvárra. Hó 24-én d. u. 4 órákor a Hungária szálló nagytermében villogtatott, sport iránt kifejlődött érzelmei bíró közönség jelenlétében tartotta meg Vermes Lajos egyetemi vívmester és Kükemezey Árpád városi nyílvő akadémiái mérkőzéseket tanítványaikkal egyetemben. A jury elnöke Dr. Török Ödön kir. közjegyző volt. A versenyversásban Bernfeld Manó, dr. Gál Béla Németh János, Gerosin Viktor, Friedmann Gyula. Brumer Béla, Krasznay Andor, Jentsik Manó, Neutzyth József, Gerasim Aurél vettek részt, kik mindnyájan előrelátást tevéseiket, s tervbe vett iskola vívással jeles vívóká képezhetik ki magukat. Az ünnepély fénypontja a két mester mérkőzése volt kiknek művészi fokot álló vívások többször zajos tapsra ragadták a közönséget.

— **Tarnóczy Gusztáv bűnpöre** Tanóczy Gusztávot az ellene emelt vád alól a törvényszék felmentette.

— **A romok között.** Borzasztó szellemi tragédiát jelentenek Odesszából. Egy tekintélyes polgárnak, Wisneveczinek eszmés, művelt leánya Naderda, midőn a gazdag lengyel Jansvickinek kosarat adott, beleszeretett a szegény, de nagyon művelt Krama-

reybe, Podoliában. A szállók bejegyzésével csakhamar megvolt a nyilvános eljegyzés is. Jansvicki bosszút forralt. Amikor Visnevicki Madesda nemrégiben vőlegénye anyjához, egy Grodnó mellett levő faluba utazott, Jansvicki titokban utána ment s a mikor találkozott, véletlenül tüntette fel a találkozás, ugy, hogy a leány meg is hívta Kramarevhez. Ott Jansvicki azt az ajánlatot tette, hogy menjenek együtt Grodnóba. Ajánlatát elfogadták. A Kolohanski klastrom romjainál megkínálta valami kalácsal a leányt, a ki miután evett belőle, tíz perec múlva szédülni kezdett s mire hirtelen orvost kerítettek, meghalt. Az orvos megállapította, hogy a halál méregtől eredt. Gyilkosa időközben agyonlőtte magát a romokban. A kiket távirattal hívtak lányuk holtestéhez, veszedelmes megbetegedtek, a boldogtalan vőlegény pedig megőrült.

— **Óriási vasúti szerencsétlenség Galiciában.** Lemberg tudósítónk szerint Kolomea mellett a vasúti hid leszakadása következtében óriási vasúti szerencsétlenség történt. A hid éppen akkor szakadt le, mikor 121 utast vivő 313. sz. személyvonat rajta keresztül ment. A katasztrófát egy viadukt beomlása okozta. A postakocsin és az öt személyszállító kocsin kívül a podgyász-kocsi is a vízbe zuhant. Összesen hét vagon tűnt el a hullámok között. A megmentett utasokat a pályaudvarra vitték. Kolomeából katonaságot küldöttek a szerencsétlenség színhelyére. A halottak számát még nem lehetett megállapítani. Sok utas a vízbe fulladt. A vonaton levő összes levél- és pénzszállítmány elveszett. A legtöbb utas is elvesztette poggyászát. A vonaton levő összes postatiszták s a kocsivezetők meghaltak. A halottak közt van továbbá Obolszki ezredes felesége és Zeiler dr. ezredorvos, aki néhány nap előtt nőtült s fiatal feleségével most nászban volt. Az orvos elhunyt a hullámok között, felesége néhány óra hosszáig küzdött az árral, míg végre sikerült partra szállnia. Csékely sűrűlést szenvedett. A vasúti katasztrófa, sajnos, a legnagyobbak közül való, melyek Galiciában valaha előfordultak. Az eddig érkezett hírek szerint tíz ember meghalt s kettő súlyosan, tíz pedig könnyen megsérült. Magántávíratok szerint a szerencsétlenség így történt: Szombaton este tíz órákor iszonyu felhőszakadás zúdult Kolomeára és reggeli három óráig szakadatlanul zuhogott az eső. A város egész alsórése víz alatt van és igen sok ház beomlott. A felhőszakadás több emberéletet is elpusztított; a villám egy óra folyamában tízenyolczszor becsapott és mindannyiszor gyújtott. A zivatar éppen akkor tombolt legjobban, mikor a 314 számú személyvonatot Csernovicból elbocsátották. Az óriási víztömeg elárasztotta a vaspályának alacsonyabban fekvő pontjait s alásta a kolomeai vasúti hid pillérjeit. A személyvonat éjjeli felkeltőkor rohogott át a hidon, amely nem bírta el a terhet s beszakadt. A lokomotív, a szerkocsi is vízbe zuhant; a többi kocsi szerencsére lekopaszódott és a síneken maradt. Eddig tíz holtestet hoztak ki a vízből. A víz árja oly erős, hogy az egyik vaggott 300 méter távolságra elsodorta. A lokomotív egészen eltűnt a hullámokban.

— **Törpeország fölfedezése.** Müller Emil a turkestan orosz kormányfőnöke levő takonki liceum tanára érdekes hírt küldött a párisi geográfiai társaságnak. Ugy szol a hír, hogy Ollsen és Felipsen dán tisztek Közép-Ázsiában egyidőig ismeretlen törpe népet fedeztek fel, a mely teljes vadságban él, egész esztendőn át vadászattól tartja fenn magát és sem pénzt, sem más csereholmot nem ismer. De nemcsak az emberek aprók azon a vidéken, hanem a házi állatok is. Az ökrök alig nagyobbok, mint nálunk a szamár, a szamár középuagyságu kutyányira nő, a kecskék és juhok piczi állatok. Az egész törpe törzs, a mely a dán tisztek szerint a sóvány táplálkozás miatt ilyen csenevész titizimádó.

— **Fehér cipők.** Fehér cipők kerültek most divatba, hordják emberek is, asszonyok is, lányok is. Valaki, a ki apró külsejűekből következtetni szeret az emberek belső mivoltára, azt mondhatná: íme az ártatlanság szimbolikus színe lekerült egészen a lábbelire, hogy mentül gyorsabban és mentül bizonyosabban ma a ma essék rajta. No, de ennyire még sem szabad vinni az erkölcsi jelvények kutatását, inkább megállapodhatunk abban, hogy a hófehér cipők esődtől mondanak a jó izlés előtt. — A vakitban fehér lábravalórol nem is hisztük, hogy megérje az ősi szezon, sem nem szép, sem nem praktikus, minden erőnye az, hogy feltűnő villogásával magára vonja a figyelmét. Hát igaz dolog, hogy nem egy piczi lábacskának tulajdonosa éppen ennek a feltűnő tulajdonságának örvend leginkább. Csak hogy éppen semmi joggal. Mert az optikának egyik törvénye szerint, a melyet úgy híznak, hogy: irradiazió, a fehér szín látszólag legnagyobbja a tárgyakat, így tehát a piczi lábacskákat is, ha azokat hófehér lábbelibe bujtatták. Ez az argumentum egymaga is elég súlyos arra, hogy megadja a kegyelem-dőfést ennek a kevésbé főhár, mint inkább zöld gondolatnak, a melynek eltemetésén szívesen jelenik meg minden jóízű ember.

— **A legkisebb festmény.** A legnagyobb kép dícsőségeit több festmény pályázik, a legkisebb festmény azonban versenyfáras nélkül áll. A flamand festőiskola egyik tagja cselekedte meg a kis remeket, mely egy rizzszenre van festve és egy örlő mólórt ábrázol. A kép részletei rendkívül finomsággal vannak kidolgozva, a miről mikroszkop segítségével lehet meggyőződni. Az ember nem tudja, mit csodáljon inkább: a művész türelmét és tehetőségét, vagy pedig hóbortját, hogy ilyen alkotásra szánta magát?

— **Utazók figyelmébe.** Klasovitt Györgynek mai hirdetését a közönség figyelmébe ajánljuk.

Szerkesztőségi üzenetek.

Sz. S. urnak. Déva. Igen köszönjük. Az elhalasztás miatt most már nem olyan sürgős, de mielőtt terünk engedni fogja, közölni fogjuk.

Olvasónak. Brassai temetésén a templomban csak a „Kolozsavári Dalkör” működött.

Közönség köréből. *)

Figyelmébe ajánljuk az üzletvezetőségeknek, hogy tekintettel a M.-Gorbónál valószínűleg hónapokig fennálló forgalmi akadályra indítson ideiglenesen Kolozsavarról, Apahidán csatlakozással a Szamosvölgyi vasúthoz d. u. 6 órákor Aradon át egy új gyorsvonatot Budapestre, mely oda reggel 7 órákor megérkezne; s így nem lenne kényszerítve az erdélyi részek utazó közönsége egy egész éjjel és egy fél napon át utazni. De másrészt az estélt forgalom könnyebb lebonyolítása érdekében is kívánata volna, mert mindenesetre kényelmetlen az egész éjt és fél napot túlszűfolt kocsikba töltetni.

Végül ehhez még az is járul, hogy a közben első állomásokon a sok utas fel s leszállása mindenesetre késedelmes okoz.

GAZDASÁG.

Felhívás.

Felhívom mindazon tenyésztőket kiknek birtokában három és fél évet betöltött, de a nyolczadik évet meg nem haladt koru ménló van és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat annak kitüntetésével, hogy a ménló mely vármegyében mely városban, községyben vagy pusztában áll, továbbá az eladási árt is hozzáam (50 kros bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb folyó évi augusztus hó 20-ig jelentsek be. Az eladandó minék a bejelentésük mérvéhez és a bejelentők lakhelyéhez képest egy a mint a múlt évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megsemléltetni és vételáé tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni 165 centiméternél alacsonyabb méretek tekintettel a méntelepekben már meglevő anyagra nem vásárolhatnak, kivéve, ha az egyed kitűnő minősége megszerzést kívánatosá teszi. A megvásárolt ménék vételára csak 1896 évi január hó első felében fog az ő m. kir. adóhivatalnál kifizettetni melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend.

Budapest 1897 évi június hó 20-án.

Földmivölésügyi m. kir. miniszter.

A buza ára 9 forint!

Budapest, június. 26.

Az aratás előtt a magyar gazdákra hárul sok baj s a munkásokkal való nehéz háborúság közepette, rendkívül örvendotes hirt adhatunk tudtára az ország gazdaközönségének. Ez az örvendotes és nagylelkeségű hír az, hogy a budapesti börzén a buza elérte a 9 forintos árfolyamot. A tiszavidéki jó buzát tagnap és ma még ennél is drágábban fizették.

Most, közvetlenül az aratás előtt, ugyszólván beláthatatlan az a hatás, mely a gabonárák illetén emelkedésének nyomában következhetik. A mezőgazdaságunk súlyos viszonyaiabn hatalmas fordulat állhat be, ha a gabona értékének növekedése állandó marad s folytatódik. A miként az árak elhanyatlása időzte elő mezőgazdaságunk, ugyszólván összes nyomorúságait, akként az árak fellendülése lehet az a forrás, melyből egész gazdasági életünk új erőt nyerhet s minden részében megújíthatik.

Nagy okunk van tehát, hogy a 9 forintos buzaárat örömmel üdvözlöljük. Éppen öt éve van annak, hogy a magyar gazda nem kaphatott ennyit buzájáért. 1892. június hónapjában láttuk utoljára a 9 frtos buzaárat s azóta folytonosan a hanyatlás útján járt az árakulak. 2893-ban már 7 forint 98 krajczár volt a buza átlagára, 1894-ben 7 forint 6 kr. s azóta szakadatlanul esökkent tovább, a mult év közepén érve el a minimumot: 6 frt 40 krajczár. Azóta ismét fokozatos javulás kezdett mutatko ni. Szeptember végén 6.90 frt. október közepén 7.25 forint, november közepén 7.95 forint, december közepén 8.35 forint volt az ár s ma végre elérte a 9 forintos nivót, melyet nagy örömmel üdvözlünk.

Megjegyzendő, hogy az árjavulás nemcsak a buzánál mutatkozik, ámbár itt a legnagyobb mértékű. Azonban a többi gabonaműfélék helyzete is javult többé-kevésbé a mult év óta. A rozs ára, például egy év előtt 6. — forint volt, ma pedig 6.60 forint; az árpanál 30 krajczárnyi, a kukoricánál pedig 10 krajczárnyi emelkedés mutatkozik s egye-

*) E rovat alatti közleményekért a felelőség a beküldőt illeti.

dál a zab az, melynek helyzete nem kedvez. Ellenben a határidő-üzletben is fellendülés mutatkozik s például az észre szállítandó buza ára ma közel másfél forinttal nagyobb, mint egy év előtt.

Az áraknak ilyen állapota némileg tűrhetővé teszi azt a tudatot, hogy a termés nem lesz kedvező. Ha az árak fejlődése folytatódik, s a magyar mezőgazdaság újra viszszanyeri azt az erőt, melylyel a mult évtizedben is rendelkezett, ugy sokkal nyugodtabb lélekkel nézhetünk azok elé a csapások elé, melyeket a természet ura reánk suttani jónak lát.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Országgyűlés.

Budapest, jun. 30.

A ház mai ülésén Neményi a czukoradó javaslatot elfogadásra ajánlotta. Komjáthi hosszabb beszéd után hat javaslatot adott be, melyben ajánlotta, hogy terjesszen be a kormány javaslatot önálló vámenterületre vonatkozólag s ennek keretében foglalkozzék czukoradóra vonatkozó javaslattal.

Lukács miniszter védte a javaslatot hivatkozva annak sürgös voltára.

Janits interpellált a katonai akadémia alapítványi ügyében, melyre Felhervári báró kielégítőleg felelt.

Munkás sztrájk.

Budapest, jun. 30.

Csongrád megyében kitört a munkás-sztrájk. A Pallavicini birtokon nem lehetett megkezdni az aratást, mert a munkások nem dolgoznak.

A kormány intézkedett ugyan, hogy Erdélyből munkásokat szállítson az Alföld több pontjára, de csak vasúti munkásokat kaptak 1 frt. 50 kr. napibér mellett. Ezek azonban rossz munkásoknak bizonyultak. Tegnapelőtt egész napon át alig arattak 6 holdat.

Tebát a kormány összegyűjtött munkásai semmit se érnek.

A birtokosok mindenfelé félnek a kormány által szállított munkásokat felfogadni, mert a kiadásuk nem áll arányban az ezek által végzett munkával.

A kisteleki munkások levelet kaptak az orosházi munkásoktól, hogy ne merjenek dolgozni, mert lekasabolják őket.

Ezért a kistelekiek is megtagadták a munkát.

Most a kormány erőszakot akar alkalmazni, de ez semmi esetre sem vezet célhoz.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Feloldó szerkesztő és laptalajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

A **Vadász Kürt** (Nagy-utca 5. sz.) és a **Nebáncs-virág**-hoz (Trencsintér 2. sz.) czimzett **sör és bor csarnok** f. év október 1-től több évre kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad: Kolozsavart Bürger Albert sör nagyraktára Nagy-utca 28. Maros-Vásárhelyt pedig a serfözde.

1-3

Biztosítsunk betörés ellen

a Hazai általános biztosító részv. társaság erdélyrészi vezérkirelőiségénél Kolozsavart, a hol előnyös biztosítási feltételek mellett ilyen biztosítások elfogadhatnak.

A betörés biztosítási ágazatra ügynökök felvétetnek.

Ugyanitt tűz, jég és baleset biztosítások a legjutányosabb díjak és legmértányosabb feltételek mellett eszközöltenek. (6—10)

Czigarettázóknak!

CLUB a legtisztább, a legvékonyabb és mégis a legerősebb szivarka-papír.

Teljesen glicerín-mentes. Kapható mindenütt 2, 3 (patent) és 10 kros csomagokban.

Nagybani elárúsítás:

Szántó Bertalan és Gusztáv

d o h á n y nagy- és különlegességi árudájukban **KOLOZSVÁRT.**

N. B. Ugyanazon papírból készülnek a kedvelt **Clubhüvelyek.**

Véd- és ismertetője: **Cigarettázó szövetkezet** (24—40)

iglyesen letétetni, halhatatlan lelkeért pedig az engesztelő szentmise áldozat ugyanakkor fog a Székesszékben a Mindenható Ur Istennek bemutatni. Az Ur, kinek egész lángoló szeretettel híven szolgált a földön, legyen az ő hitiségének jutalmazója az éghen! Az örök világosság fényeskedjék neki! Gyulafehérvár, 1897. június 28-án.

A katolikus autonomia.

Biró Béla apátplebánus a román. katolikusoknak az autonomia ügyében összehívott gyűlését a következő nagyhatású beszéddel nyitotta meg:

Mélyen tisztelt Gyülekezet!
Kedves híveim!

Szent István, dicső emléktől első apostoli királyunk országának kormányzása rendszerét a keresztény katolikus anyaszentegyház elvei szerint állapítván meg, a királyi trón, a kormányzó hatalom, a nemzet és egyház egyek voltak, összeforrt a keresztény katolikus anyaszentegyház hitelveivel és rendszerével, úgy annyira, hogy a keresztény kath. egyháznak a keresztény katolikus állammal szemben semmi nemü viszonyt sem kellett rendezni, sem az állammal szemben önévédelemről gondoskodni, mert a kettő tulajdonképpen egy volt, mindkettőnek ugyanazon keresztény vallás levén alapja s egy másfél csakis a testületi élet belserveszerve és külső nyilvánulata tekintetében térve el.

Az egyház és állam ezen szoros egy-sége áldásos volt egy magyar államra, mint az egyházra, áldásos volt egy honpolgárokra, mint az egyház tagjaira nézve, mert egy szellem lengette át azokat is, ezeket is.

A hitújítás mozgalmak idejében némely felekezetek kiváltak a keresztény katolikus anyaszentegyház kebeléből és így némileg kiváltak a keresztény katolikus állam köte-lekéből is.

Ennek azon következménye lett, hogy a kivált egyházi felekezetek viszonya nemcsak a keresztény katolikus egyházzal szemben, hanem az állammal szemben is megváltozott és az állammal szemben a felekezeti önállóság rendezése lépett előtérbe s némileg már akkor rendeztetett is. Ámde ezen viszonyváltozás folyton a román. kath. egyház viszonya is az államhoz nem változott szenvedett, de a különválás szüksége még nem vált égetővé.

Azonban a mohácsi vész utáni politikai és vallási villongások oly irányt vettek s oly mérvet öltöttek, hogy a felekezetek autonómia mellett és e miatt a katolikus egyház viszonyának az államhoz szabályoztatni kellett, illetve az önkormányzat szervezése mindinkább követelte magának a jogosultságot.

Ily irányban fejlődött a nemzeti és egyházi élet pár százéven keresztül, míg végre a leopoldi diplomában kifejezésre jutott azon elv, hogy a katolikusoknak is meg kell adni azon cselekvési jogot, mivel a többi felekezetek birtak, vagyis, hogy a katolikusok is önkormánythozh jussanak:

„Admisum ut catholici etiam ad instar reliquarum confessionum negotia sua scholastica, ecclesiastica et fundationalia, ex-ceptis iis, quae directe episcopo reservata sunt, tractent“ Magyarul: „Megengedtettem, hogy a katolikusok is iskolai, egyházi és alapítványi ügyeiket a többi felekezetek mód-jára tárgyalják.“

A leopoldi diplomának ezen intézkedése első sorban hazánk erdélyi részében jutott kifejezésre. Ezen országrész ugyanis a mohácsi vész után bekövetkezett szomorú események folytán, az anyaországtól teljesen elklónit-tetvén, egyházi tekintetben is különös viszo-nyok közé jutott s elhagyatottságában mélyen érezvén, hogy a létfontosságára érdeké-ben mindent meg kell tennie, az országgyű-lésnek tartása alkalmával a katolikus rendek — országgyűlési tagok — külön tanácsko-zást tartottak a katolikus egyház ügyeiről és serelemeik orvoslása végett külön föltérjesztést intéztek a királyhoz.

Ily gyűlések tartattak 1668—1848-ig többször.

Az utóbbi évben a vallás-egyenlő-ség törvénybe iktattatván, a katolikus egy-ház köteleke is az államhoz jelentékeny változást szenvedett, a mennyiben államjogi szempontból a többi autonómikus felekeze-ttel csaknem teljesen egyenlővé tétetvén az államhoz való köteleke még inkább meg-lazult.

Ezen körülmény okozta, hogy az egy-házi önkormányzat szervezetének szükség-sége úgy az egyház, mint államkormány ve-zérfeleit s a közvéleményt is mind jobban áth-otta s ennek létesítése iránt az általános érdeklődést fűltette.

E tekintetben is erdélyi hazarésztünk-ben az erdélyi püspöki megyében történt meg az első lépés, midőn 1867-ben apostoli királyunk, ő Felsége legmagasabb engedélye

folytán az első statusgyűlés megtartott; a szervezés, szabályzat megállapítottatott, 1873. 1874. 1876. 1879. 1882. és azóta folytonosan mindenévben a statusgyűlések megtar-tatnak s az ezen statusgyűlés kebeléből meg-választott 24 tagú Igazgatótanács élén a püspökkel intézi az egyházmegye világi vo-natkozású ügyeit, kezeli közel 8 millió frt. értékű vagyonát, vezeti 7 középiskola ügyeit, építeti Istennek házeit, papi lakjait, elemi iskoláit stb.

Az 1848-iki törvények folytán megváltozott viszonyok folytán, az anyaország katolikusai is, mélyebben kezdték átérzeni annak szük-ségét, hogy a katolikus egyház autonómia-ját Magyarországon is immár elodázhatatlanul szervezni kell, mi azon nagyfontosságú tény-ben nyilvánult, hogy a congressus e célból 1870-ben összehívott és a szervezeti sza-bályokat ki is dolgozta.

E szabályzat sok ok miatt nem volt életbe léptethető; de azért az autonomia szer-vezetének szükségérzete a közvélemény szin-teréről soha le nem tűnt, sőt mindinkább követelődött alakban lépett föl a közkíváncsolom teljesítése.

Miután a legújabb egyházpolitikai tör-vények az állam és egyház közti viszonyt még lazábbá tették, az autonomia szervezésé-nek szüksége is tetőpontra hágott. — A közérzettel ily nyomatékos s sürgetésének végre azon kedvező kedvező következménye lett hogy apostoli ki-rályunk ő Felsége mint legfőbb kegyur, az autonomia szervezetének jelölésére czéljá-ból a congressus összehívását engedélyezte, a herceg primás ő Főmagassága az összehi-vás iránt az intézkedést megtette, erdélyi püs-pök us ő nagyméltósága pedig a szabályzat és utasítás közlése mellett a congressusi papi és világi képviselők választását püspöki megyében elrendelte.

Mélyen tisztelt gyülekezet kedves hi-veim! Ezen főpásztori rendelet folytán vol-tam bátor önként a mai gyűlésre összehívni. A jelen gyűlésnek csak is egy tárgya van: választók összeírása és később a választatok vezetésre hivatott öttagu, illetve a mennyiben szükséges lenne több tagu bizottságot meg-választani

Örvendek, hogy hanem nagy sokaságban is, de oly számban láthatom és üdvözölhetem magam körül hieimet hogy a mai összejövetel tárgyatábizottság megválasztását elintézheth-jük. Kérem sziveskedjenek ezen a román. kath. anyaszentegyházunk és mindnyájuk szent ügyének érdekében minél nagyobb lelkesé-sséssel közreműködni s a fontos cél elére-sében engem támogatni. A gyűlést Isten nevében megnyitom.

Politikai hir.

A helyzet. A kormány makacssága, melyet a 16. § föntartásában tanusít, foko-zott erélyességre bírja az ellenséget és pe-dig azért, mert Bánffy újabban tárcáját kötötte a hirhét és veszedelmes szakaszhoz. Pártjának és az ellenzék nem egy tagja előtt kijelentette ugyanis, hogy: Megbukom, de nem engedek. Ez a nyilatkozat ka-póra jött, mert az egész baloldal most már nemcsak a 16. szakaszt fogja lehe-tetlenné tenni, hanem azonnal lez, hogy kabinet-válságot idézzene elő. És ez sikerült is, mert a kormánynak erősen eltökélt szándéka, hogy a cukorprémium javaslatát augusztus elsejéig szentesítés alá bocsássa. Ennek a szándéknak áll útjába az ellenzék s ép azért csak egy expedien-s van: engedni a 16. § tárgyalában. De mivel ez Bánffynak az említett nyilatkozat értelmében lehetetlenség, nyugodtabb parlamenti viszo-nyok teremtesére már más vezér lesz hivatva. Verzatás politikuskok nézete szerint Bánffy talán még a jövő hónapban letű-nik a szinpadról, vagy pedig oly ku-darecot vall, melyet nralma nem fog tudni.

A püspök bérmautja.

Topánfalva, június 27.

Majláth Gusztáv gróf, erdélyi s. püspök f. hó 25-én, reggel 8—9 óra között érkezett községünkbe. A község lakossága már na-pokkal előbb, élénk és szorgalmas munkát fejtett ki, utcákat, templomot egyaránt szé-pen kidiszítve, várták a főpásztort. Megör-kezesekor a község határán, dr. Betegh Mik-lós Torda-Aranyos vármegye alispánja, 50 számból álló bandériummal, küldöttségekkel várta a püspököt, hozzá beszédet intézve, fé-nyes fogatokkal robbogtak be a faluba.

Itt a hitközég részéről, Magyar Berta-lan kir. közjegyző, egyházi főgondnok várta, a ki csinos beszédben fejté ki a község ven-dégszeretét. A hűlközönség részéről Érczy Jolán áll, tanítónő, szép csokorral és beszéd-

del fogadta a főpásztort, a ki az ő kedves-ségével, mosolyogva, örömmel fogadta a bül-gyak ovációját.

Ezek után kíséretével bement a tem-plomba, a hol felhangzott az „Isten hozta“ cz. ének; megkezdődött a nagy mise, mely után a hívek között kiosztatott a bérma-lás szentsége. Ragyogó szónoki képességével, gyönyörű beszédet mondott ezután a püs-pök, melynek végzőlével a küldöttségeket fo-gadta.

Tisztelegtek: a vármegye dr. Betegh alispánnal, a kir. járásbíróval, élén Nemes Ede járásbíróval, a gör. kel. papság, élén Furdai Romulus esperessel, a gör. kath. pap-ság, az erdőgondnokságok Kócs Ernő főer-désszel, a magyar olvasó kör, a tanítók, élén Verner Jenő áll. tanítóval, a község Tomutria Vazul körjegyzővel, stb.

Délben 90 terítők bankett volt, mely-nek lefolyása alatt Majláth Gusztáv gróf, s. püspök a királyra s a pápára mondott ügyes toaszót, dr. Betegh alispán a püspökre, Ma-gyar Bertalan dr. Damokos Antal tordai törvényszéki elnökre, Csiky János zalathnai esperes az alispánra.

A püspök csak másnap utazott Offen-bányára, hagyva maga után kedves, jó em-léket, mert róla a község minden lakója, csak jót és szépet beszél.

V. J.

Zalathnáról tegnap délután a követ-kező sürgőnyt vettük:

Zalathna, jun. 29.

Lönhárt rom. kath. püspök halá-lának a híre gr. Majláth Gusztáv se-gédpüspököt Abrudbányán találta bér-mautjában. Fábián kanonokot rögtön kinevezte vikáriussá és megbizta a temetés körüli intézkedések megté-te-lével. Innen délből Gyula-Fehérvárra utazott.

Gróf Bethlen Gábor halála.

Gróf Bethlen Gábor halála alkalmából az ország minden részéből táviratilag fejez-ték ki részvétüket az elhunyt nemes gróf tisztelet és barátai. A már közölteken kívül még a következők intéztek részvét sürgő-nyüket:

Gr. Toldalagi Tibor és neje, br. Borne-nemisza Andrásné, gr. Maldeghen Arthur és neje, a „Nemzeti Párt“ elnöksége, dr. Len-gyel József, id. br. Zeyk József és neje, gr. Teleki József, Sztmarjai Dezső és neje, Hor-váth Gyula és családja, gr. Bethlen András, Bartha Miklós, gr. Huszár Károlyné, Bihari Sándorné, Pál Károlyné, gr. Eszterházi Kál-mánné, gr. Horváth Toldy Lajos és neje, Má-riaffy Dávid, Máriaffy Lajos és neje, Gái Do-mokos, gr. Klebelsberg Béláné családjával, gr. Klebelsberg Zdenko, gr. Beldi Kálmán és neje, Mázner Sándor, gr. Bethlen Gábor és neje, öz. v. Biró Pálné, Szalai Lajosné, Toroczky Nándor, gr. gr. Haller Jenő, Matsásky István, gróf Bethlen Aurél és neje, br. Radák Ádám-né, br. Kemény Kálmánné, Rothenthal Henrikné, br. Bánffy Zoltánné, Szabó Jenő ezredes és leánya, Földváry Alexandri, br. Bánffy János-né, Hatfaludi István, Marosvásárhelyi nőegylet, gróf Haller Péter, gróf Toldalagi Mihályné és leánya, gróf Nemes Zsuzsánna, br. Fei-litzsch és neje, gróf Bethlen Pál, br. Kemény Béla és neje, gróf Bethlen Róza, br. Bálin-tit József, gróf Haller János.

Gróf Bethlen utolsó levele.

Hogy gróf Bethlen Gábor életének utolsó percei mennyire szívén viselte az Emke ügyét bizonyítja utolsó levele, melyet gazda-tisztjével íratott egyik legjobb emberének Lengyel Lajosnak:

„Mind azt hittem, hogy én fogom meg-síratni magát, de nagyon közel áll, hogy meg-forditva lesz.

Ugyanis több nap óta kornyadoztam, míg végre tegnap tudógyógyuladást konstaltál a doktor.

Ez sok tekintetben nagyon rosszkor jött; nem is tudom, hogy most már ki fog elnököl-ni az Emke 30-iki gyűlésén.

Hogy azonban tájékozva legyen a publi-kum is, tétesse ki a lapokba, hogy tudógyula-dásban fekszem Keresden“ stb.

Bethlen Gábor szerelmi regénye.

A most elhunyt Bethlen Gábor gróf életéből a következő érzelmek epizódot be-szélük: Bethlen Gábor gróf egy csak igen kevesek által ismert titokkal szállt sirba. Ez egy a szíve mélyén elrejtett régi szerelmi emlék volt, melyhez hű maradt haláláig. Ez az emlék a nagy hazánk fia, Kossuth Lajos korán elhalt leánya, Vilma, iránt érzett sze-relme volt. Bethlen Gábor gróf, a délczei legionista tüzérezred, bejáratos volt a Kos-suth családhoz. Kossuth abban az időben Genuában, egy szállóban lakott családjával. Itt találkoztak gyakran Bethlen Gábor gróf és Kossuth Vilma a rendkívül művelt leány, a ki apjának segítője volt nagy nyelv-isme-reteivel és zsenialitásával. A gróf belsere-zett Kossuth leányába s szerelménél csak a

fájdalma volt nagyobb, midőn a szeretett leányt élete tavaszán elszöliotta a halál. Bethlen Gábor gróf könyves szakkal kísérte ki a temetőbe Kossuth Vilma koporsóját. A kik látták a Kossuth leányának temetése után, a mint a hajó fedélzetéről Genua felé nézett könyvelt pillantással, göresös fájdalom-mal emelve föl öklét a szárazföld felé, mely elrabolta boldogságát: már akkor tudták, hogy a Bethlen Gábor szerelme azok közé a szerelmek közé tartozik, a melynek emléke a sirig fönn marad.

A szászok.

Akkor történt az egyik dolog, mikor Bethlen gróf főispánja volt Nagy-Küküllő vármegyének. A szászok, a kik hatalmasko-dnak ott, az ő idejében meg sem mozcizanta-tak a ha mozogtak is, a főispán tudta, mit te-gyen. A megyegyűlés többsége egy izben el-határozta, hogy a jogzökönyveket a jövőre két nyelven vezetik. Magyarul és németül Bethlen Gábor kimondotta a határozatot, de egyúttal hozzátette, hogy mivel nincs elég hivatalnok, a német jegyzökönyv rendsze-rszeres vezetésére vállalkozzék a szász urak közül valaki. Természetes, hogy a terhes és helyhez lekötő munkától mindenki szabadodt. De Bethlen ekkor kijelölte jegyzöknek a szász opposzió vezérét, a ki pár hónap mulva maga tette meg az indítványt, hogy térjenek csak vissza a régi szokásra: a régi jegyzö-könyvekre.

Szekely puccs.

A másik eset a híres szekely puccs ide-jéből való. Bethlen Gábor gróf volt kiküldve a szekely puccs földterítésére kormánybiztos-ként. Bethlen lefoglalta Héjasfalvát a fegy-verekeket, de előre tudatta a vezetőikkel, hogy minden egyéb nyomot előre semmisítsenek meg, hogy ne lehessen semmi eredménye an-nak a vizsgálatnak, a melylyel családokat dönthetne szabadságukba.

Az E. M. K. E. közgyűlése.

Kolozsvár, jun. 30.

Az E. M. K. E. igazgató választmánya ma rövid gyűlést tartott, melyre eredetileg az új szabályzat tárgyalása volt kitűzve. De tekintettel gr. Bethlen Gábor halálára, a szabályzat tárgyalását a szeptemberi ülésre napolták el. A mai gyűlés a gyásznak, a fájdalmas megemlékezésnek volt szentelve.

Az ülésen jelen voltak: gr. Bethlen Bálint, gr. Kornis Viktor, Dorgó Albert, dr. Csiky Viktor, Macskásy Pál, Pál István, Merza Lajos, Sándor József t. alelnök főtit-kár, Szabó Sámuel, Polcz Albert, dr. Gidófalvy István, Lengyel Lajos, Fekete N. Béla, Szekula Ákos, Borsáczki Soma minisz. tanácsos, (Budapest), Polcz Rezső, Radnóti Dezső stb. stb.

Az elnöki széklet gr. Kornis Viktor, a directorium tagja, mint korelnök foglalta el, — tekintettel arra, hogy az alelnökök köz-zül valamennyi akadályozva volt a megjele-nésben.

Kornis Viktor gr. tolmácsolja a direc-torium azon határozatát, hogy a jelen ülés csupán Bethlen Gábor gr. emlékének legyen szentelve. Kornis gr. szava fájdalmasan hang-zott és a megindulástól többször elcsuklott, midőn Bethlen haláláról szólt.

A közgyűlés felállással adott kifejezést a néhai elnök iránt érzett tiszteletének és szeretetének és állva hallgatta végig, míg Kornis Viktor gróf felolvasta a directorium-nak Bethlen Gáborra vonatkozó határozati javaslatát.

Ebben fel van sorolva mindazon intéz-kedés, melyet a directorium elnöke halála és eltemetése alkalmából tett, gyászlobogó ki-tűzése, szomorú jelentés kiadása, koszorú kül-dés és azon határozat, mely szerint Beth-lent az Egyesület halottjának je-lentették ki, stb.

Ez intézkedések a következők.

Életnagyságu olajos arcképét megfes-tetik, és azt az egyesület palotájában a hi-vatalos helyiségben helyezik el.

Felkéri gr. Kuun Gézát, hogy a leg-közlebbi közgyűlésen tartson felette emlék beszédet.

Az alapítványkép adott száz forint-hoz évenként 500 forintot esatolnak mindaddig, míg 10,000 forint lesz s ekkor „Bethlen alap“ néven kezelik.

Végül gyűjtést inditnak, és a befolyt összegből, az egyesület palotájával szemben levő parkban, szobrot emelnek emlékének.

A szobor-ügyben kibocsátandó felhívat Sándor József t. alelnök főtitkár fel is ol-vasta és a gyűlés egyhanguan elfogadta.

Az ülés hangulata ma valóban ünne-pélyes volt. Minden ember a közeli gyász hatása alatt állott s őszintén sajnálta az egye-sület első elnökének halálát, mely az egye-sület életében igazi gyászt jelent.

Meghívó!

A segessvári Petőfi-emlék végre-hajtó bizottsága a folyó évi július 4-én

dél előtt 11 órakor, az állami iskola torna csarnokában ülést tart, melyre a végrehajtó bizottság tagjait tiszte-lettel meghívja.

Tárgysorozat.

1. Elnök választás.
2. Bejelentések.
3. A július 31-iki leleplezési ün-nepélylyel kapcsolatos intézkedések.
4. Indítványok.

Segessvár, 1897. június 28.

Szoboszlai Károly, Balás Imre
alelnök. titkár.

Mint Segessvárról a rendező bizottság értesít, a leleplezési ünnepély július 31-én okvetlen meg fog tartatni.

Tudomásul.

Becses tudomásukra kívánjuk hozni azon tisztelt előfizetőinknek, kik az „Ellenzék“-et egy pár napja **rendetle-nül kapják**, hogy annak oka az, hogy **szombattól** kezdve, Magyar-Görbő és Egeres állomások közt, hegycsuszamlás következtében megrongált pályatest miatt, **semmiféle vonat nem közlekedik Kolozsvárról Budapest felé.**

Az „Ellenzék“ kiadóhivatala.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, június 30.

— Lönhárdt Ferencz rom. kath. püspök temetésén az Emkét Biró Béla, Kornis Vik-tor gr. és Merza Lajos Emke főpéntáros di-ректорiummi tagok fogják képviselni.

— A város koszoruja. Lönhárdt Ferencz erdélyi rom. kath. püspök ravatalára Kolozsvár városa is helyez koszorút. A koszorút Deák Pál főkapitány és Esterházy László főjegyző viszik el a ravatalra.

— Rendkívüli status gyűlést hívott össze, már néhai Lönhárdt Ferencz püspök a jun. 16-án kiadott körlevellel. A gyűlés aug. 10-ére van össze hiva. Tárgyai. A gyűlés tárgyat képezi: az országos önkormányzat congressus irányában az erd. r. kath. státus álláspontjának szabatos megállapítása és a jelölése azon modozatoknak és feltételeknek, melyekkel az országos katolikus önkormány-zat keretébe az erdélyi katolikus autonómia beilleszthető.

— Földcsuszamlások. Hosszasan tartó esőzések alkalmával gyakran megtörténik, hogy (a talaj elvesztivén összetartási erejével) egész területek alácsusznak s hullámas mo-zgással olykor lecsúsznak, olykor magas-sabbra emelkednek. Ugyan ilyen földcsuszamlás történt M. Görbő és Egeres vasuti állomások között is egy és hét tized kilométer hosszúságban a pályatest mentén. Igen természet, hogy a területen a pálya teljes-szét rombolódott. A sinek elgörbültek, a től-től elszakadtak. Szóval az egész vonalról a legteljesebb pusztulást mutatja. És ennek a csuszamlásnak épen ez ad nagy jelentő-séget. Ha nem a pályatest mentén tör-ténik csak helyi nevezetességgel bírna. Le-lentékeny épen nem volna, mivel az ide-esőzések, ha nem is ekkorra, de kisebb föld-csuszamlásokat sok helyen idéztek elő. Szóval ezek a csuszamlások nem a vasu-pályatest szomszédságában történnek, uram-talanul tűnnek el s csupán egy kis terület-nek felszíni alapját változtatják meg néha-leg. Így azonban nagy hűhóval jár a dol-log, a mi csak ezért különösen sajnálatos, mi-vel sok anyagi kórral és veszteséggel jár. Teg-nap délután ezer embernél több rándult ki a Görbő és Egeres környéki csuszamlások és megtekintették a mindenható elomó rombolását.

— Mai regénytárcánk, tárgyalás miatt kimaradt.

— Bartha Miklós ügye. A fővárosi pol-gárság méltó módon tett tanúságot arról a tiszteletéről és nagyrabecsüléséről, melylyel magyar publicisztika egyik legelső munká-sa, Bartha Miklós iránt viseltetik. Szombath-este volt a belvárosi társaskör helyiségében az első értekezlet a dícséretes mozgalom ér-dekében, a melynek célja, hogy a nyilvános-ságra ítélt szerkesztőt a betegségére való te-sztinttel — megkíméljék a szabadságvesztés-től. Az értekezlet impozáns megnyilvánulá-s volt a polgárság egyértelmű óhajától. Pártkülömbőség nélkül annyi résztvevő jelelt meg az értekezleten, hogy azt nem tartották meg a szűknek bizonyult nagyteremben, hanem a téli kertbe kellett bevonulni. A meg-jelen polgárok Szederkényi Nándor elnöklet-mellett tanácskoztak az akció részletei meg, a Ötven tagu bizottságot alakítottak meg, a melynek feladata lesz, hogy a kegyelmi ké-relyre megindítsa a gyűjtést. A gyűjtőbizot-társ kikohosították. Az ötven tagu nagybizot-

g a teendő vitelére nyolcztagu albizottságot küldött ki.

— **Kirándulás Kolozs-alagutra.** Kolozs-várról vasárnap reggel egy kisebb társaság rándult ki Kolozs-alagutra az ottani vasúti iskola évi záróvizsgálatára. Jelen voltak Kolozsvárról: Kozma Ferencz kir. tanfelügyelő, Molnár Károly m. kir. államasati titkár, mint az üzletvezetőség képviselője, Székely Miklós gyógyszerész neje és családja, Havas Gyuláné főmérnök és családja, Török Sándor főmérnök és neje, Folly Viktor és neje, dr. Szabó Gyula városi tanácsos, dr. Esterházy László főjegyző, Kramer Ferenc ellenőr, Faragó Károly mérnök, dr. Matuzovszky Endre vasúti orvos, Petrány József bankhivatalnok, Berkesi József apahidai állomásfőnök stb. Megérkezés és rövid villás reggeli után a társaság az iskola földszintet tanterembe vonult be, hol csakhamar kezdetét vette a záróvizsgálat, melyet Kozma Ferencz tanfelügyelő, a töle már megszokott szakértelemmel és buzgósággal vezetett. A vizsgálat Bácsi Frigyes az iskola jeles és ügybuzgó tanítója végezte. A közönség nagy érdeklődés mellett hallgatta a tanulók értelmes feleleteit, melyek arról győzték meg a hallgatókat, hogy Bácsi Frigyes tanító nagy sikerrel oldotta meg ez évben is a feladatokat. A vizsgálat végén Kozma Ferencz tanfelügyelő szeretetteljes beszédet intézett a tanulókhöz, dicserve szorgalmukat és igyekezetüket és nagy elismeréssel szólott Bácsi F. tanító érdemeiről. Ezután Molnár Károly az iskolázók nevében osztotta ki a jelesebb növendékeknek a rendelkezésre álló pénz és könyv jutalmakat. A vizsgálat után a társaság közeledébe ült melynek során az első felkészítő Molnár Károly vasúti titkár mondotta a vendégeknek, Székely Miklós, Kozma Ferencz kir. tanfelügyelőre, utóbb Kramer ellenőrré, Kozma Ferenczre a m. kir. államasutakra és az iskolázókra, dr. Szabó Gyula Bácsi Frigyes tanítóra, utóbb Petrány Józsefné és Bácsi Frigyes a társaság nőtárgyaira mondtak felkészítőket. A társaság a délutáni hatodfélorai személyvonattal érkezett vissza Kolozsvárra.

— **Doktorrá avatás.** A napokban avatták doktorrá ifj. Dobál Antal ügyvédjelöltet, Dobál Antal fiát. A fiatal doktor alig két hónappal ezelőtt volt doktorrá avatva a jogtudományokból, s ma már doktora az államtudományoknak is, a mi ritka eseknek mondható. Ifj. Dobál Antalnak kiváló sikeréhez mi is őszintén gratulálunk.

— **A kereskedők és kereskedő ifjak nyári táncmulatsága** jul. 3-án szombaton tartatik meg a sétatéri kioszk tágas, nagy termében, mely ez alkalomra igen szépen lesz felkészítve és minden sarkában pompás virág-csoportok lesznek délszaki növényekből. A rendező bizottság lázasan dolgozik a bál sikere érdekében s mindent elkövet arra nézve, hogy az ott megjelenő publikum jól mulasson. A kik a nyári mulatságra nem kaptak meghívót, az irányban forduljanak Vojt P. kereskedéséhez.

— **Végtárgyalás a bélesi katasztrófa ügyében.** Három évvel ezelőtt nagy megdöbbenést keltett az a katasztrófa, mely a bélesi vasúttal történt, s a mely Puhala Adolf államépítészeti mérnököt fosztotta meg életétől. Ez ügynek mult évben történt esküdtszéki tárgyalásáról terjedelmes tudósításokat közöltünk. A végtárgyalás csak a jelen hó 28-án kezdődött meg, a melyen Venecianer Simon, ki köteleseggel mulasztása miatt a katasztrófa okozója volt, egy és fél évi fogságra 50 forint pénzbüntetésre s bűnbajhatalanság esetén még 5 napi fogságra ítélt. Az ügy ezzel befejezést nyert.

— **Gróf Bethlen Gábor halála** alkalmából Apponyi Albert gr. a következő sirgönyt írt: Pozsonyban az Emke direktoriumához: „Elkéstem a hirtelen bekövetkezett halál híre és családi körülmények leírásának tudatára, hogy Bethlen Gábor gróf temetésén jelen legyek, — kit nálammal melegebben senkinek gyászol.” — Részvételét küldött még az Emke Szeben megyei választmányára.

— **A pofon.** A „F-g” írja: Petőfi szobra a napokban érkezett Segesvárra. A szobor beszállításának nagy nézőközönség volt szemtanúja. Mikor a vasúti kocsiból a szobrot leemelték a munkások, egy oláh a következő gaz kijelentést tette:

— Hisz ez is olyan tolvaj volt, mint a többi magyarok!

Erre a rágalmazásra hirtelen izmos alak állt ki a tömegből s a másik perczben két hatalmas kar ütött a rágalmazó oláh arcába. Feljegyezték ennek a derék magyar embernek is a nevét: C s i z m a y n a k hívják, ő volt annak a tehervonatnak a vezetője, mely a Petőfi szobrot hozta Segesvárra.

— **Egy különös látogatás.** Tegnap B. magyar-utca 47. sz. ház emeletén — melyet Ugron Sándor családja bérel, — midőn egy leány alkalmából az urnó ép Kolozsvárra

volt, egyik szobájában egy idegen nőt talált, ki a hozzá intézett kérdésre zavartan felelt s nem sokára elűnt, magával vivén az urnó egy csomó névjegyet, a melylyel lehet, hogy különböző üzletekben jó hitelle számított. — Nagyon helyesen teszi tehát az, a kinél e problémátikus nő a névjegyek alapján szerencsét próbál, ha azonnal letartoztatja; mert most midőn igen sokan a nyaralás miatt távol vannak, az ily hülyg, a névjegyeknél a még értékebb tárgyakat is elvihet emlektül.

— **Temetés.** Mocsról írják: Boeskor Albert, pusztá kamarási birtokost nagy részvétellel helyezték el az itteni családi sírboltba. A temetésen ez összes környékbeli földbirtokosok megjelentek, báró Kemény Gyula pusztá-kamarási nagybirtokossal az élükön, hogy kifejezést adjanak az elhunyt iránt érzett tiszteletnek és általános közbecsülésben álló Hossz családának.

— **Oláhok gyűlése.** Az autonómia ügyében az oláh papok legnap Kolozsvárt gyűlést tartottak. Az oláhok itt is nem az egyház érdekeit tekintették, hanem arra törekedtek, hogy a magyar nemzet elleni gyűlöletüknek kifejezést adjanak. E miatt a gyűlésen határozatképpen kijelentették, hogy az autonómia kérdésében, a katolikusokhoz nem csatlakoznak.

— **Gyászír.** Alsó-Siménfalvi Elekes József Udvarhelyvármegye nyug. századvéje, 1844-49. honvéd hadnagy, unitárius egyházi tanácsos, folyó hó 26-án élete 70-ik évében, Alsó-Siménfalván meghalt.

— **Majális.** A kolozsvári kereskedők és kereskedő ifjak társulata saját könyvtára javára a sétatéri kioszk összes Helyiségeiben 1897. évi július hó 3-án (szombaton) zártkörű nyári táncvizsgát rendez. — A rendező bizottság élén: Dr. Haller Károly, miniszteri tanácsos, társulati elnök. Fránki Sándor, Tamási István, társelnök, Voith Péter, pénztárnok. Császár Dávid, r. b. alelnök. Papp Kristóf, r. b. ellenőr, Horváth Pál, jegyző, és Békési Aladár, társ. ellenőr állnak.

— **Figyelmeztetés.** Világosító Szent Gergely ünnepe főtéri plébánia egyházban tartatik meg. Szent Misi július 3-án d. e. 10 órákor. Litánia, előestéjén és napján d. e. 10 órákor. A ki értesítést nem kapott és arra igényt tart, sziveskedjék jelentkezni Sárka Kristófnál, belközép 3. sz. hol azonnal átvetheti.

— **Közgyűlés.** A kolozsvári önkéntes mentő-egyesületnek július hó 3-án szombaton d. e. 10 órákor a városház nagytermében rendes évi közgyűlést tart.

— **Budavár visszavétele.** Beniczur Gyula híres mesterművének, melyben a mult évben Budapesten a kiállítás alkalmával, a fővárosi pavillonban annyira gyönyörködöttünk, Könyves Kálmán magyar iroda részv. társaság budapesti kiadóság kiűntön sikerült reprodukcióját kiadta s látható a jelenleg városunkban időző fenti czég utatójánál, Nagy Menyhért urnál, a kinek lakása Belkúrály-utca 35. szám alatt van s a ki naponta fél 1 óráig fél 3-ig mindenkinek szívesen megmutatja. A képet igen kedvező részletfizetési feltételek mellett lehet megvenni. Ajánljuk az igazán minden tekintetben kitűnően sikerült képet, mely minden szalonnak díszére válik, minden műbarátnak b. figyelmébe.

— **Nyilvános számadás és halás köszönet.** A pánczélesei ev. ref. egyház javára folyó hó 6-án rendezett zártkörű táncvizsgalomban alkalmával felül fizettek: Prikel Gyula kir. aljárásbíró, Márkovics Zoltán, Volf Lajos Serváczius N. Csáki-Gorboról Topán Miklós Csernekéről, Török Dávid, Bíró Géza Pánczéleseiről 1 -1 forintot; Lengyel Alert Pánczéleseiről 60 krt, Filip István Pánczéleseiről Merza Lukács Pánczéleseiről, Osztyán Ansal Deósról, Merza István Kolozsvárról, Merza László Baróthról Jákobi Dávid Pánczéleseiről, dr. Sándor Csáki-Gorboról, Szvacz Jakab Pánczéleseiről, Florián Antal Szamosújvárról Becze József Pánczéleseiről 50-50 krt. Egy bus deák Zilahról 40 krt. Ugyancsak az alkalmossal küldötték: dr. Bihari Gyula Csáki-Gorboról Bodor Károly Pánczéleseiről 2-2 frót. Hátzegan János m. derzslő, Jákobi Jakab Pánczéleseiről 1-1 forintot. Tiszta jövedelem volt: 32 forint 70 kr. Fogadják a felülfizetők és adományozók a nyilvánosság terén is egyházam nevében halás köszönetem. Kelt pánczéleseken 1897. jun. hó 23-án Szakács István pánczélesei ev. ref. pap.

— **Gyulafehérvári vívmétközések.** Egy szépen lefolyt athletikai ünnepnapok volt szintén Gyulafehérvárra. Hó 24-én d. e. 4 órákor a Hungaria szálló nagytermében villogtatott, sport iránt kifejlődött érzékkel bíró közönség jelenlétében tartotta meg Verme Lajos egyetemi vívmester és Kükemezey Árpád versenyző akadémiái mérkőzéseiket tanítványaikkal egyetemben. A jury elnöke Dr. Téry Ödön kir. közjegyző volt. A versenyzőiben Bernfeld Manó, dr. Gál Béla Németh János, Gerosin Viktor, Friedmann Gyula, Brumer Béla, Krasznay Andor, Jentsik Manó, Neutvitz József, Gerasim Aurél vettek részt, kik mindnyájan elérték tehetőségüket, s tervbe vett iskola vívállal jeles vívóká képezhetik ki magukat. Az ünnepély fénypontja a két mester mérkőzése volt kiknek művészi fokán álló vívások többször zajos tapsra ragadták a közönséget.

— **Tarnóczy Gusztáv bűnpöre** Tanóczy Gusztávot az ellene emelt vád alól a törvényszék felmentette.

— **A romok között.** Borzasztó szellemi tragédiát jelentenek Odesszából. Egy tekintélyes polgárnak, Wisneveckinek oszmos, művelt leánya Naderda, midőn a gazdag lengyel Jansvickinek kosarat adott, becsizart a szegény, de nagyon művelt Krama-

reybe, Podoliában. A szülők bejegyzésével csakhamar megvált a nyilvános eljegyzés is. Jansvicki bosszút forralt. Amikor Visneviak Madeda nemrégiben vőlegénye anyjához, egy Grodnó mellett levő faluba utazott, Jansvicki titokban utána ment s a mikor találkoztak, véletlenül tüntette fel a találkozást, úgy, hogy a leány meg is hívta Kramarevhez. Ott Jansvicki azt az ajánlatot tette, hogy menjenek együtt Grodnóba. Ajánlatát elfogadták. A Kolohanski klastrom romjainál megkínálta valami kalácsal a leányt, a ki midőn evett belőle, tíz percz múlva szédülni kezdett s mire hirtelen orvost kerített, meghalt. Az orvos megállapította, hogy a halál mérgetől eredt. Gyilkosa időközben agyonlőtte magát a romokban. A kiket táviratilag hívtak lányuk holttestéhez, veszedelmes megbetegedtek, a boldogtalan vőlegény pedig megőrült.

— **Óriási vasúti szerencsétlenség Galiciában.** Lembergi tudósítónk szerint Kolomea mellett a vasúti hid leszakadása következtében óriási vasúti szerencsétlenség történt. A hid éppen akkor szakadt le, mikor 121 utast vivő 313. sz. személyvonat rajta keresztül ment. A katasztrófát egy viadukt beomlása okozta. A postakocsin és az öt személyszállító kocsin kívül a podgyaszkoosi is a vízbe zuhant. Összesen hét vagon tűnt el a hullámok között. A megmentett utasokat a pályaudvarra vitték. Kolomeából katonaságot küldöttek a szerencsétlenség színhelyére. A halottak számát még nem lehetett megállapítani. Sok utas a vízbe fulladt. A vonaton levő összes levél- és pénzzsálmány elveszett. A legtöbb utas is elvesztette poggyaszát. A vonaton levő összes postatisztek s a kocsivezetők meghaltak. A halottak közt van továbbá Obolszki ezredes felesége és Zeiler dr. ezredorvos, aki néhány nap előtt nőtült s fiatal feleségével most nászban volt. Az orvos elűnt a hullámok között, felesége néhány óra hosszáig küzdött az árral, míg végre sikerült partra szállnia. Csékely sűrűlést szenvedett. A vasúti katasztrófa, sajnos, a legnagyobbak közül való, melyek Galiciában valaha előfordultak. Az eddig érkezett hírek szerint tíz ember meghalt s kettő súlyosan, tíz pedig könnyen megsebesült. Magántávíratok szerint a szerencsétlenség így történt: Szombaton este tíz órákor iszonyú felhőszakadás zúdult Kolomeára és reggeli három óráig szakadatlanul zuhogott az eső. A város egész alsórése víz alatt van és igen sok ház beomlott. A felhőszakadás több emberéletet is elpusztított; a villám egy óra folyamán tízenyolczszor becsapott és mind annyiszor gyújtott. A zivatar éppen akkor tombolt legjobban, mikor a 314 számú személyvonatot Csernovicból elbocsátották. Az óriási viztömeg elárasztotta a vaspályának alacsonyabban fekvő pontjait s aláalta a kolomeai vasúti hid pillérjeit. A személyvonat éjjeli felkeltőkor rohogott át a hidon, amely nem bírta el a terhet s beszakadt. A lokomotív, a szerkocsi is vízbe zuhant; a többi kocsi szerencsére lekopcsódott és a síneknek maradt. Eddig tíz holttestet hoztak ki a vízből. A víz árja oly erős, hogy az egyik vaggott 300 méter távolságra elsodorta. A lokomotív egészen elűnt a hullámokban.

— **Törpeország fölfedezése.** Müller Emil a turkesztán orosz kormányzóságban levő takenti lizeum tanára érdekes hírt küldött a párisi geográfiai társaságnak. Ugy szol a hír, hogy Ollsen és Felipsen dán tisztek Közép-Ázsiában egyidőig ismeretlen törpe népet fedeztek fel, a mely teljes vadságban él, és esztendőn át vadászathol tartja fenn magát és sem pénz, sem más csereholmot nem ismer. De nemcsak az emberek aprók azon a vidéken, hanem a házi állatok is. Az ökör alig nagyobb, mint nálunk a szamár, a szamár középnagyságú kutyányira nő, a kecskék és juhok piczi állatok. Az egész törpe törzs, a mely a dán tisztek szerint a sovány táplálkozás miatt ilyen csenevész titimádó.

— **Fehér cipők.** Fehér cipők kerültek most divatba, hordják emberek is, aszszonyok is, lányok is. Valaki, a ki apró külsejűekből következtetni szeret az emberek belső nivoltára, azt mondhatná: ime az ártatlanság szimbolikus színe lekerült egészen a lábbelire, hogy mentül gyorsabban és mentül bizonyosabban ma a lakó essék rajta. No, de ennyire még sem szabad vinni az erkölcsi jelvények kutatását, inkább megállapodhatunk abban, hogy a hófehér cipők csúdság mondanak a jó izlés előtt. — A vakitbau fehér lábravalórol nem is hiszük, hogy megérje az ősi szezon, sem nem szép, sem nem praktikus, minden erőnye az, hogy feltűnő villagosítással magára vonja a figyelmet. Hát igaz dolog, hogy nem egy piczi lábacskának tulajdonosa éppen annak a feltűnő tulajdonságának örvend leginkább. Csak hogy éppen semmi joggal. Mert az optikának egyik törvénye szerint, a melyet úgy hívnak, hogy irradáció, a fehér szín látszólag legnagyobbítja a tárgyakat, így tehát a piczi lábacskák is, ha azokat hófehér lábbelibe bujtatják. Ez az argumentum egymaga is elég súlyos arra, hogy megadja a kegyelem-dőfést ennek a kevésbé fehér, mint inkább zöld gondolatnak, a melynek eltemetésén szívesen jelenik meg minden jóízű ember.

— **A legkisebb festmény.** A legnagyobb kép dícsőségeit több festmény pályázik, a legkisebb festmény azonban versenytárs nélkül áll. A flamand festőiskola egyik tagja cselekedte meg a kis remeket, mely egy rizsszemre van festve és egy örlő molnárt ábrázol. A kép részletei rendkívül finomsággal vannak kidolgozva, a miről mikroszkop segítségével lehet meggyőződni. Az ember nem tudja, mit esodljon inkább: a művész türelmét és tehetőségét, vagy pedig hóbortját, hogy ilyen alkotásra szánta magát?

— **Utazók figyelmébe.** Klavovitt Györgynek mai hirdetését a közönség figyelmébe ajánljuk.

Szerkesztőségi üzenetek.

Sz. S. urnak. Déva. Igen köszönjük. Az elhalasztás miatt most már nem olyan sürgős, de mielőtt terünk engedni fogja, közölni fogjuk.

Olvasónak Brassai temetésén a templomban csak a „Kolozsvári Dalkör” működött.

Közönség köréből. *)

Figyelmébe ajánljuk az üzletvezetőségeknek, hogy tekintettel a M.-Gorbónál valószínűleg hónapokig fennálló forgalmi akadályra indíton ideiglenesen Kolozsvárról, Apahidán csatlakozással a Szamosvölgyi vasúthoz d. n. 6 órákor Aradon át egy új gyorsvonatot Budapestre, mely oda reggel 7 órákor megérkezne; s így nem lenne kényszerítve az erdélyi részek utazó közönsége egy egész éjjel és egy fél napon át utazni. De másrészt az estélti forgalom könnyebb lebonyolítása érdekében is kívánatos volna, mert mindenesetre kényelmetlen az egész éjt és fél napot tulzsufolt kocsikba töltetni.

Végül ehhez még az is járul, hogy a közben első állomásokon a sok utas fel a leszállása mindenesetre késedelmes okoz.

GAZDASÁG.

Felhívás.

Felhívom mindazon tenyésztőket kiknek birtokában három és fél évet betöltött, de a nyolczadik évet meg nem haladt koru ménló van és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat annak kitűntetésével, hogy a ménló mely vármegyében mely városban, községben vagy pusztában áll, továbbá az eladási árt is hozzáam (50 kros bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb folyó évi augusztus hó 20-ig jelentsek be. Az eladandó minnek a bejelentésük mérvéhez és a bejelentők lakhelyéhez képest egy a mint a mult évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megsemléltetni és vételáért tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni 165 centiméternél alacsonyabb mének tekintettel a méntelepeken már meglevő anyagra nem vásárolhatnak, kivéve, ha az egyed kitűnő minősége megszerzést kívánatosá teszi. A megvásárolt mének vételára csak 1896 évi január hó első felében fog az ő m. kir. adóhivatalnál kifizettetni melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend.

Budapesten 1897 évi június hó 20-án.

Földművelésügyi m. kir. miniszter.

A buza ára 9 forint!

Budapest, június. 26.

Az aratás előtt a magyar gazdákra háruló sok baj s a munkásokkal való nehéz háborúság közepette, rendkívül örvendős hírt adhatunk tudtára az ország gazdáközönségének. Ez az örvendős és nagyjelentőségű hír az, hogy a budapesti börzen a buza elérte a 9 fontos árfolyamot. A tiszavidéki jó buzát tegnap és ma még ennél is drágábban fizették.

Most, közvetlenül az aratás előtt, ugyszólván beláthatatlan az a hatás, mely a gabonárák illetén emelkedésének nyomában következhetik. A mezőgazdaságunk súlyos viszonyaiiban hatalmas fordulat állhat be, ha a gabona értékének növekedése állandó marad s folytatódik. A miként az árak elhanyaglatlása idézte elő mezőgazdaságunk, ugyszólván összes nyomorúságait, akként az árak fellendülése lehet az a forrás, melyből egész gazdasági életünk új erőt nyerhet s minden részében megújíthatik.

Nagy okunk van tehát, hogy a 9 fontos buzáért örömmel üdvözlödjük. Éppen öt éve van annak, hogy a magyar gazda nem kaphatott ennyit buzájáért. 1892. június hónapjában láttuk utoljára a 9 fontos buzáért s azóta folytonosan a hanyatlás útján járt az árakulása. 2893-ban már 7 forint 98 krajczár volt a buza átlagára, 1894-ben 7 forint 6 kr. s azóta szakadatlanul csökkent tovább, a mult év közepén érve el a minimumot: 6 frt 40 krajczárt. Azóta ismét fokozatos javulás kezdett mutatkozn. Szeptember végén 6.90 frt. október közepén 7.25 forint, november közepén 7.95 forint, december közepén 8.35 forint volt az ár s ma végre elérte a 9 fontosos nivót, melyet nagy örömmel üdvözlünk.

Megjegyzendő, hogy az árjavulás nemcsak a búzával mutatkozik, ámbár itt a legnagyobb mértékű. Azonban a többi gabonaművelék helyzete is javult többé-kevésbé a mult év óta. A rozs ára, például egy év előtt 6.— forint volt, ma pedig 6.60 forint; az árpanál 30 krajczárnyi, a kukoricánál pedig 10 krajczárnyi emelkedés mutatkozik s egye-

*) E rovat alatti közleményekért a felelőség a beküldőt illeti.

Szerk.

dül a zab az, melynek helyzete nem kedvez. Ellenben a határidő-üzletben is fellendülés mutatkozik s például az észre szállítandó buza ára ma közel másfél forinttal nagyobb, mint egy év előtt.

Az áraknak ilyen állapota némileg tétőkévé teszi azt a tudatot, hogy a termés nem lesz kedvező. Ha az árak fejlődése folytatódik, s a magyar mezőgazdaság újra viszszanyeri azt az erőt, melylyel a mult évtizedben is rendelkezett, ugy sokkal nyugodtabb lélekkel nézhetünk azok elé a csapások elé, melyeket a természet ura reánk sújtani jóának lát.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Országgyűlés.

Budapest, jun. 30.

A ház mai ülésén Neményi a czukoradó javaslatot elfogadásra ajánlotta. Komjáthi hosszabb beszéd után hat javaslatot adott be, melyben ajánlotta, hogy terjesszen be a kormány javaslatot önnáló vánterületre vonatkozólag s ennek keretében foglalkozzék czukoradóra vonatkozó javaslattal.

Lukács miniszter védte a javaslatot hivatkozva annak sürgős voltára.

Janits interpellált a katonai akadémia alapítványi ügyében, melyre Fehérvári báró kielégítőleg felelt.

Munkás sztrájk.

Budapest, jun. 30.

Csongrád megyében kitört a munkás-sztrájk. A Pallavicini birtokon nem lehetett megkezdeni az aratást, mert a munkások nem dolgoznak.

A kormány intézkedett ugyan, hogy Erdélyből munkásokat szállítson az Alföld több pontjára, de csak vasúti munkásokat kaptak 1 frt. 50 kr. napibér mellett. Ezek azonban rossz munkásoknak bizonyultak. Tegnapelőtt egész napon át alig arattak 6 holdat.

Tehát a kormány összegyűjtött munkásai semmit se érnek.

A birtokosok mindenfelé félnek a kormány által szállított munkásokat felfogadni, mert a kiadásuk nem áll arányban az ezek által végzett munkával.

A kisteleki munkások levelet kaptak az orosházi munkásoktól, hogy ne merjenek dolgozni, mert lekaszabolják őket.

Ezért a kistelekiek is megtagadták a munkát.

Most a kormány erőszakot akar alkalmazni, de ez semmi esetre sem vezet célhoz.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölő szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyiltér.

A Vadász Kürt (Nagy-utca 5. sz.) és a Nebáncs-virág-hoz (Trencsintér 2. sz.) czimzett sör és bor csarnok f. év október 1-től több évre kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad: Kolozsvárt Bürger Albert sör nagyraktára Nagy-utca 28. Maros-Vásárhelyt pedig a serfözde.

1-3

Biztosítsunk betörés ellen

A Hazai általános biztosító részv. társaság erdélyrészi vezérképviselőségénél Kolozsvárt, a hol előnyös biztosítási feltételek mellett ilyen biztosítások elfogadhatnak.

A betörés biztosítási ágazatra ügynökök felvételnek.

Ugyanitt tűz, jég és baleset biztosítások a legjutányosabb díjak és legmértányosabb feltételek mellett eszközöltenek. (6-10)

Czigarettázóknak!

CLUB a legtisztább, a legvékonyabb és mégis a legerősebb szívarkapapir.

Teljesen glicerín-mentes. Kapható mindenütt 2, 3 (patent) és 10 kros csomagokban.

Nagybani elárúsítás:

Szántó Bertalan és Gusztáv

d o h á n y nagy- és különlegességi árudájukban KOLOZSVÁRT.

N. B. Ugyanazon papírból készülnek a kedvelt Clubhüvelyek.

Véd- és ismertető: Cigarettázó szemüveg ur. (24-40)

Hirdetések.

Verseny-tárgyalási hirdetmény.

A kardosfalvi törvényhatósági közút 1—5 km. szakaszának 1897. évi fentartására 300 halom, a kajántói törvényhatósági közút 2—11 km. szakaszának fentartására pedig 500 halom rostált kavics szállítása szükséges.

Ennek a szállításnak biztosítására, a városi mérnöki hivatalban 1897. évi július hó 3-án d. e. 10 órakor verseny-tárgyalás fog tartatni.

A versenyezni kívánók 50 kros bélyeggel ellátott zárt irásbeli ajánlataikat a városi mérnöki hivatalhoz az irt időre adják be.

A feltételek az említett hivatalnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1897. június 25-én.

514. (2—2) Kolozsvár sz. kir. város mérnöki hivatala.

Ujból lehet valódi, tisztán kezelt borokat kapni!

Mélt. gr. Teleki László Gyula krakkói termelése.

Van szerencsém általános elismeréssel kitüntett, zamatos, tiszta boraimat a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani. Krakkói asztali, Rácziurmós, Riesling, Carbenet, Som, Sauvignon, (Király bor), nagy készletben áll pinczémben. A nagy mennyiségben levő Rácziurmós árát 54 krról 50 krra szállítottam le. Ezzel olcsóbb jó bor nincs ma a piacon.

E kitűnő borok a legutányosabb áron, saját felügyeletem alatt lefejtve, nevémmel jelzett vigneta és kapsulával biztosítva kapható: első sorban

Kónya Sándor ur elsőrangú dusan berendezett fűszer- és csemege-kereskedésében, főté.

Végh Sándor vegyeskereskedésében.

Popp Antal ur dusan berendezett fűszerkereskedésében, külmönster-utca (Horváth-ház) és az

óvári „Kis Pipa“ vendéglőben a honnan házhoz is hordhatni.

Kiváló tisztelettel:

WALTON EDUÁRD.

A közönség tájékozása végett tisztelettel megjegyzem, hogy mindazon borok, a melyek esetleg cézem alatt 44 kron alól adatnak el: **nem tölem valók.**

519. (1—4)

Telefon Hirmondó Kolozsvárt

még nincsen.

Szíves tudomására adom a n. é. közönségnek, hogy az eddig Széchenyi-tér 42. sz. a. létezett

mosó és tisztító intézetemet

Belhid-utca 25. szám. alá

(„Erdélyi kávéház“ udvarán)

helyeztem át s azt tetemesen kibővíttem.

Elvállalok tisztításra mindenemű fehérneműket, menyasszonyi ke-lengyét, csipke függönyöket, mindenemű pipere munkákat, azonkívül férfi öltönyöket s minden a szakmába vágó munkákat, **melyet a leglelkiszeretesebben eszközök.**

A legsolidabb szabott árak mellett, bővebb felvilágosítással személyesen szívesen szolgálók, **fürdő idényre ujjítás** képen öt forint felüli megbízásnál öt kilógó, a térti portót én fizetem.

A nagyközönség további szíves támogatását kérve maradtam

kiváló tisztelettel:

DAVIDOVITS LIPÓT,

493. (3—6)

az első kolozsvári mosó és tisztító int. tulajdonosa.

SIMONFFI ISTVÁN

— 20 év óta fennálló —

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje

Kültorda-utca 48. sz. Telefon sz.: 85.

Elvállal mindennemű vas- és fémtárgyak leöntését a napi árak mellett.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, vízikerekek, malomszerkezetek, malátaszűrők, közlőtengelyek, csapágys, fogas-kerekek, szíjkorongok stb. elkészítésére, valamint mindenféle gép alkatrészek és gépek kijavítását elvállalja.

Készletet tart saját gyártmányából: egyes, kettős és három-borozás ekék, új szerkezetű váltó vagy hegyi ekék és boronák, kézi cséplőgép egyesítve luczerna és löherrefejítő készülékkel: kézi vagy járgányhajtásra, tisztító rosták, kukorica morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a n. é. közönség b. figyelmébe ajánl.

BICZIKLISTÁK FIGYELMÉBE!

VALÓDI ANGOL

„The Flyer“

BICZIKLIK.

Urak és hölgyek számára.

160 forinttól 200 forintig.

Cséplőgép tulajdonosok figyelmébe!

Több darab löher cséplőgép helyszűke miatt olcsó áron előállítási áron alól eladó; cséplő napon 8—12 métermáza tiszta magot. Munkájáért jótállás vállaltatik! Árjegyzékek kívánatra küldetnek.

KIS HIRDETÉS!

Mindennemű

ócska vasat és rezet vesz

bármily mennyiségben

SOLYMOSY ÉS KOSCH

GÉPGYÁRA

518. (1—x)

Felső-szén-utca, Kolozsvár.

Utazók figyelmébe!

Helyszűke miatt a beszerzési áron kaphatók:

Bőröndök, uti táskák, necessairek,

toilettek,

517. (1—2)

a legjobb minőségűek és legjobb gyártmányuk,

KLASZOVITT GYÖRGY

szíj- és nyereggyártó üzletében

Kolozsvárt, belmonostor-utca 17. szám.

Ajánlom részlet-fizetésre

a világhírű

„CHICAGO“

kerekeimet, a melyek a legfinomabb valódi angol-aczélból vannak készíve és minden ez évi ujjíttással ellátva, (u. m. D forma magas váza, le és feltehető 62—72 átviteli kerékkel, a mely össze van kötve a hajtókarral és így minden kerékpáros tudja annak nagy előnyét) a gép súlya 11 és 13 kg. T. vevőimet, úgy hölgyek, mint urakat saját gépemén fődött és nyílthelyiségben díjtalanul megtanítom.

Nagy kerékpárjavító műhelyem van, úgy, hogy minden munkát jól és gyorsan készítek vidékre is.

Minden családnál szükséges egy varró-gép, azt pedig legutányosabban csak

Bernáth Ede Sándornál

(Vashid mellett)

lehet kis havi részletfizetésre úgy a vidékieknek, mint a helyben lakóknak venni.

Nagy raktáron van: Singer, Medium, Titania, Minerva, Howe, Cilinder, Láncszemeltő, Gritzner, kis és nagy Körhajós, Kézi, Harinya-kötő és a legújabb Kézi himző-gép, a melyen 1/2 óra alatt bárki megtanul dolgozni.

A régi gépet becserelem bármily fajtára. Javításokat olcsón és jól végzek.

485. (15—15)

A M. Kir. Államvasutak

BUDAPEST.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzeséplő garnitúráit, ipari ezélokra alkalmas „Compound“ lokom-biljait, teljesen vashól készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsolóit, Stibor-féle körfürészeit, kaszáló és arató-gépeit.

Továbbá SACK-féle ekéit, vető-gépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.

A FAIRBANKS-féle mérleggyár kizárólagos képviselője.

— ÁRJEGYZÉKEK INGYEN ÉS BÉRMENTVE. —

852. (4—10)

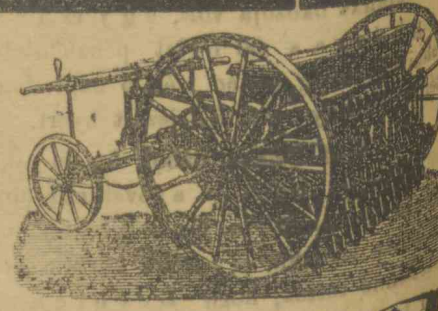

Az erdélyi részek legnagyobb gazdasági gépraktára

Hirschfeld Károly

vas- és szerszám kereskedőnél

— Kolozsvárt, a vashid előtt. —

HOFHERR és SCHRANTZ gazdasági gépgyárának képviselősege és bizományi raktára.

Nagy raktár: Répa- és szeeskavágók, kukoriczamorzsolók, Rosták, Pernolendt és Mayer rendszerű Trieurók, darálók, eséplő-gépek, széna- és takarmány-gyűjtők, aczél-rajol, két- és három barázdás, úgy „Perge“-ekékben, hajlékony- és láncz-boronákban stb. stb., úgy mindennemű gazdasági gépekben és eszközökben olcsó árak mellett.

Allandó gépkiállítás. — Előnyös fizetési feltételek.

Nagy raktár mindennemű vasárak, szerszámok és építkezési anyagokban, továbbá angol gép és varró-szíjjak, gumi-tömlők, lemezek és zsinorokban, úgy a géphez tartozó technikai czikkeken.

Hódmezővásárhelyi Tetőeserép raktár nagyban és kicsinyben minden versenyt kizáró áron.

Terjedelmes képes árjegyzékek és leírások ingyen és bérmentve.

Megrendelések és megkeresések

HIRSCHFELD KÁROLY

gépraktárához

Kolozsvárra intézendők.

